

Suvestinė redakcija nuo 2003-01-01 iki 2003-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [110-4010](#), i. k. 1012020ISAK00000380

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S

**DĖL TEISĖS AKTŲ, BŪTINŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS
ĮSTATYMUI ĮGYVENDINTI, PATVIRTINIMO**

2001 m. gruodžio 18 d. Nr. 380
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [66-1984](#)) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr. 1031 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą“ (Žin., 2001, Nr. [74-2601](#)) 1.2 bei 1.3 punktais:

1. T v i r t i n u pridedamus:
 - 1.1. Prekybos elektros energija taisyklės;
 - 1.2. Leidimų veikloms elektros energetikos sektoriuje išdavimo taisyklės;
 - 1.3. Aprūpinimo elektros energija nutraukimo, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, detalias sąlygas ir su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką;
 - 1.4. Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisyklės;
 - 1.5. Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatus.
2. Šis įsakymas įsigalioja nuo 2002 m. sausio 1 dienos.

ŪKIO MINISTRAS

PETRAS ČĖSNA

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos ūkio ministro

2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 380

(Lietuvos Respublikos ūkio ministro

2002 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 453

redakcija)

PREKYBOS ELEKTROS ENERGIJA TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prekybos elektros energija taisyklės (toliau – taisyklės) reglamentuoja elektros energetikos rinkos dalyvių tarpusavio santykius prekiaujant elektros energija Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos (Žin., 2000, Nr. [66-1984](#)), Lietuvos Respublikos energetikos (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#)) įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 (Žin., 2001, Nr. [104-3713](#)) patvirtintu Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašu.

3. Taisyklių tikslas – sukurti prielaidas konkurencinės elektros energetikos rinkos (toliau – rinka) santykių plėtrai siekiant įtvirtinti patikimus, teisėtus ir sąžiningus santykius tarp veikiančių elektros rinkos dalyvių bei pritraukti reikalingų investicijų į elektros energetikos sektorių; reglamentuoti elektros rinkos veiklos priežiūrą; palaipsniui įdiegiant automatizuotą elektros energijos kiekio apskaitos sistemą, naudoti šios sistemos duomenis tarpusavio įsipareigojimams prekiaujant elektros energija nustatyti.

4. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Elektros rinka – rinkos dalyvių santykių visuma, sukurta prekiauti elektros energija teisėtais bei lygiateisiais principais naudojantis reguliuojamo trečiosios šalies dalyvavimo principu energijai persiūsti.

Prekybos laikotarpis – tiekimo ir vartojimo grafikui sudaryti ir balansavimo bei reguliavimo elektros energijos apimčiai nustatyti – vienos prekybos valandos, dienos ir savaitės laikotarpis, o atsiskaitymams tarp veikiančių elektros rinkos dalyvių apskaičiuoti – vieno prekybos mėnesio laikotarpis. Prekybos diena ir mėnuo sutampa su kalendoriniais, prekybos savaitė prasideda nuo penktadienio 24 val. ir baigiasi kitą penktadienį 24 val.

Balansavimo elektros energija – rinkos dalyvių faktiškai suvartota/nesuvartota ar patiekta/nepatiekta elektros energija, nesilaikant tiekimo grafikuose nustatytų elektros energijos kiekių. Visi rinkos dalyviai, perkantys elektros energiją galutiniam vartojimui ir (ar) gaminantys elektros energiją pardavimui, už tiekimo/suvartojimo balansą yra atsakingi perdavimo tinklų operatoriui. Perdavimo tinklų operatorius yra balansavimo energijos tiekėjas visiems rinkos dalyviams ir kitų šalių perdavimo tinklų operatoriams.

Reguliavimo elektros energija – rinkos dalyvių patiekta/nepatiekta arba suvartota/nesuvartota elektros energija vykdant perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinio centro nurodymą, duotą prekybos dieną. Ši elektros energija perkama/parduodama perdavimo tinklų operatoriaus ir apskaitoma kas valandą.

Dvišalės sutartys – ilgalaikės (ne trumpesnės kaip vieno kalendorinio mėnesio) elektros energijos pirkimo/pardavimo sutartys, sudaromos tarp rinkos dalyvių. Tokioms sutartims nepriskiriamos sutartys, pagal kurias elektros energija perkama galutiniam vartojimui iš tiekėjų bei elektros energija prekiaujama aukcione.

Kontraktinis balansas – kiekvienai prekybos dienos valandai rinkos operatoriaus sudaromas dokumentas (ar jo elektroninė versija), kuriame pateikiami kiekvieno rinkos dalyvio prekybos rezultatai. Kontraktinis balansas sudaromas atskirai kiekvienam rinkos dalyviui.

Rinkos kontraktinis balansas – rinkos operatoriaus sudaromas dokumentas (ar jo elektroninė versija), kuriame atspindima visų kontraktinių balansų suma.

5. Prekiauti elektros energija rinkoje gali veikiantys elektros rinkos dalyviai (rinkos dalyviai). Rinkos dalyviais rinkos operatorius registruoja visus juridinius ar fizinius asmenis, turinčius: leidimą gamybai; ir (ar) leidimą eksportui; ir (ar) tiekimo licenciją, be to, šie asmenys turi turėti elektros energijos pirkimo/pardavimo dvišalę sutartį.

6. Visi rinkos dalyviai privalo vadovautis šiomis taisyklėmis.

7. Lietuvos Respublikos teritorijoje veikia viena elektros rinka.

8. Pagrindiniai elektros rinkos principai yra šie:

8.1. sąžininga konkurencija;

8.2. savarankiškumas;

8.3. patikimumas, sąžiningumas;

8.4. atsiskaitymų tarp elektros rinkos dalyvių užtikrinimas;

8.5. elektros rinkos dalyvių lygiateisiškumas.

II. RINKOS DALYVIO STATUSO SUTEIKIMAS

9. Rinkos dalyvio statusas užtikrina, kad dalyviui suteikiama teisė prekiauti elektros energija pagal dvišales sutartis ir aukcione, prisijungti prie perdavimo tinklų operatoriaus duomenų bazės, neviršijant dalyvį liečiančios informacijos apimtį, gauti atitinkamą informaciją iš rinkos operatoriaus ir perdavimo tinklų operatoriaus apie planuojamus bei faktinius vartojimo, tiekimo, tiekimo paskirstymo tarp atskirų gamintojų rezultatus.

10. Juridiniai ar fiziniai asmenys, turintys elektros energijos tiekėjo licenciją ar leidimus elektros energijos eksportui ar importui ir ketinantys pradėti prekiauti elektros rinkoje, privalo ne vėliau kaip prieš vieną kalendorinį mėnesį iki numatomos prekybos elektros rinkoje pradžios būti rinkos operatoriaus užregistruoti rinkos dalyviais.

11. Tiekėjas – pretendentas į rinkos dalyvius ne vėliau kaip prieš keturiasdešimt kalendorinių dienų iki numatomos elektros energijos pirkimo pradžios privalo pateikti rinkos operatoriui šiuos dokumentus:

11.1. elektros energijos pirkimo dvišalės sutarties su pretendento laisvai pasirinktu gamintoju priedą ar abiejų šalių pasirašytą sutarties išrašą, kuriame nustatytas perkamos elektros energijos kiekis kas mėnesį. Iš gamintojo perkamos elektros energijos kiekis neturi viršyti sutartyje su laisvuju vartotoju nurodyto elektros energijos kiekio, atėmus elektros energijos kiekį vykdant įpareigojimą teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas;

11.2. sutartį su perdavimo tinklų operatoriumi dėl balansavimo elektros energijos pirkimo/pardavimo;

11.3. sutartį su perdavimo tinklų operatoriumi viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą nustatytai elektros energijai pirkti;

11.4. pažymą iš perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus apie su laisvaisiais vartotojais sudarytas sutartis dėl apmokėjimo už elektros energijos persiuntimo paslaugą arba, jei laisviesiems vartotojams pageidaujant, apmokėjimo už persiuntimo paslaugą sutartį su perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriumi sudaro tiekėjas, pažymą apie šios sutarties sudarymą;

11.5. nepriklausomieji tiekėjai (išskyrus laisvuosius vartotojus, turinčius tiekėjo licenciją ir numatančius elektros energiją pirkti tik savo reikmėms) papildomai turi pateikti:

11.5.1. sutarčių su laisvaisiais vartotojais priedų kopijas ar išrašus iš šių sutarčių, kuriuose būtų nurodytas kiekvienam laisvajam vartotojui kas mėnesį parduodamos elektros energijos kiekis ir pateiktas kiekvieno laisvojo vartotojo (šio tiekėjo kliento) komercinės apskaitos vietų sąrašas (pirkimo/pardavimo riba);

11.5.2. pažymą iš visuomeninio tiekėjo apie laisvojo vartotojo, pereinančio iš visuomeninio tiekėjo prie nepriklausomo tiekėjo, pradelstą įsiskolinimą. Iki įsiskolinimo padengimo laisvajam vartotojui keisti elektros energijos tiekėją draudžiama.

12. Visi šių taisyklių 11 punkte išvardyti pretendentai, išskyrus visuomeninius tiekėjus, prieš pasirašydami šių taisyklių 11.2 ir 11.3 punktuose nurodytas sutartis, privalo pateikti perdavimo tinklų operatoriui dokumentų originalus (ar jų notariškai patvirtintas kopijas), iš kurių nustatomos mokėjimų, kurie mokami už elektros energiją, perkamą iš perdavimo tinklų operatoriaus,

užtikrinimo garantijos (atitinkamo Lietuvos Respublikoje registruoto banko depozitas, akreditivas, banko garantijos sutartis ar kiti banko dokumentai ir kt.). Mokėjimo užtikrinimo garantijos turi būti ne mažesnės kaip trijų kalendorinių mėnesių vidutinės mėnesio apyvartos suma, nustatyta pagal perkamos iš perdavimo tinklų operatoriaus elektros energijos apimtį pagal šias sutartis.

13. Rinkos operatorius, gavęs šių taisyklių 11 punkte nurodytus dokumentus, privalo ne vėliau kaip per penkias darbo dienas užregistruoti pretendentą rinkos dalyviu arba, jeigu nėra pateikti visi šių taisyklių 11 punkte nurodyti dokumentai arba jų turinys neatitinka nustatytų reikalavimų, motyvuotai atsisakyti registruoti ir apie tai raštu pranešti pretendentui. Kartu rinkos operatorius parengia ir pateikia pasirašyti sutartį prekiauti aukcione.

14. Gamintojai, kurių gamybos režimą kontroliuoja perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinis centras, bei visuomeniniai tiekėjai besąlygiškai registruojami veikiančiais rinkos dalyviais ir prijungiami prie automatizuotos duomenų bazės.

15. Kiekvienas rinkos dalyvis registruojamas rinkos operatoriaus specialioje kompiuterinėje duomenų bazėje. Jam suteikiama teisė naudotis informacija, susijusia su jo veikla.

16. Gamintojai, kurių gamybos režimą kontroliuoja perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinis centras, privalo su perdavimo tinklų operatoriumi sudaryti rašytinės formos sutartį reguliavimo elektros energijai pirkti/parduoti.

17. Gamintojai, kurių gamybos režimą kontroliuoja perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinis centras, su perdavimo tinklų operatoriumi gali sudaryti vieną sutartį, apimančią visus elementus, nurodytus šių taisyklių 11.2–11.3 ir 16 punktuose.

III. RINKOS OPERATORIUS

18. Rinkos operatorius, organizuodamas elektros energijos prekybą:

18.1. saugo ir registruoja visus dvišalių sutarčių, pasirašomų tarp veikiančių rinkos dalyvių, išrašus apie perkamus elektros energijos kiekius;

18.2. registruoja pretendentes rinkos dalyviais;

18.3. sudaro rinkos kontraktinį balansą, vadovaudamasis kontraktiniame balanse nurodytomis sąlygomis;

18.4. organizuoja elektros energijos pirkimo/pardavimo aukciono etapus, vykstančius iki prekybos dienos;

18.5. nustato patiektos ir (ar) suvartotos balansavimo elektros energijos kiekį, kurio pagrindu pateikia rinkos dalyviams pažymą apie tarpusavio įsipareigojimus per prekybos mėnesį;

18.6. pagal savo kompetenciją informuoja Lietuvos Respublikos valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją (toliau – Komisija) apie licencijų ir (ar) leidimų turėtojų nustatytų reikalavimų pažeidimus, kuriuos padarė rinkos dalyviai;

18.7. analizuoja ir teikia Komisijai pasiūlymus, susijusius su elektros rinkos darbo bei plėtros perspektyvomis;

18.8. pasibaigus kalendoriniam mėnesiui, apskaičiuoja parduodamos elektros energijos apimtį vadovaudamasis ūkio ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 380 (Žin., 2001, Nr. [110-4010](#)) patvirtintomis Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisyklėmis ir Komisijos patvirtinta viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energijos pardavimo tiekėjams apimčių ir kainos skaičiavimo metodika.

IV. PERDAVIMO TINKLŲ OPERATORIUS

19. Perdavimo tinklų operatorius:

19.1. perka elektros energiją perdavimo tinklų technologinėms sąnaudoms kompensuoti, taip pat perka/parduoda elektros energiją momentiniame aukcione;

19.2. perka iš gamintojų ar iš kitų šalių ar parduoda reguliavimo elektros energiją ir perka iš kitų šalių ar parduoda kitoms šalims balansavimo elektros energiją;

19.3. parduoda/perka iš rinkos dalyvių balansavimo elektros energiją;

19.4. užtikrina elektros energijos, kurios gamyba įtraukta į viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, supirkimą ir realizavimą.

20. Rinkos dalyviai, sudarę sutartį dėl reguliavimo elektros energijos su perdavimo tinklų operatoriumi, privalo besąlygiškai vykdyti perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinio centro nurodymus dėl suplanuotos elektros energijos gamybos ar vartojimo apimties ir sąlygų pakeitimo. Perdavimo tinklų operatoriaus nurodymo pagrindumas gali būti ginčijamas tik įvykdžius nurodymą. Pagrįstais laikomi nurodymai, reikalingi elektros energetikos sistemos balansui užtikrinti arba avarijų likvidavimo planui įgyvendinti.

21. Kiekvienos darbo dienos rytą, iki 10 val., perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinis centras privalo pateikti rinkos operatoriui ataskaitą apie visus nurodymus reguliavimui, kurie buvo duoti rinkos dalyviams per praėjusią prekybos dieną (arba per kelias praėjusias prekybos dienas, jeigu tai buvo poilsio ar švenčių dienos).

V. PREKYBOS PLANAVIMAS

22. Perdavimo tinklų operatorius, remdamasis dvišalėmis sutartimis, rinkos dalyvių pateiktais prekybos planais, importo ir eksporto planais, kiekvienai prekybos savaitei, sudaro savaitės gamybos ir vartojimo planą. Šio plano pagrindu perdavimo tinklų operatorius, įvertindamas importo ir eksporto sutartis, sudaro ir su kaimyninių šalių elektros energetikos sistemų operatoriais suderina nacionalinį balansą, užsako visų rūšių galios rezervus ir kitas papildomas paslaugas.

23. Savaitės plano pagrindu priimamas elektros energijos kiekis, nustatytas konkrečiam kalendoriniam mėnesiui pagal dvišales sutartis tarp gamintojų ir kitų rinkos dalyvių bei sutartis tarp perdavimo tinklų operatoriaus ir rinkos dalyvių elektros energijai, įtrauktai į viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą.

24. Kas savaitę, ne vėliau kaip iki antradienio 8 val., rinkos dalyviai privalo pateikti perdavimo tinklų operatoriui būsimos savaitės pirkimo/pardavimo grafikus paromis (elektros energijos kiekis kiekvieną savaitės parą), realizuodami dvišalėse sutartyse nurodytas sąlygas.

25. Perdavimo tinklų operatorius, gavęs iš rinkos dalyvių šių taisyklių 24 punkte nurodytus pirkimo/pardavimo grafikus, privalo patikrinti, ar pirkimo/pardavimo grafikuose nurodyti kiekiai neprieštarauja dvišalėse sutartyse nurodytiems kiekiams, tai yra tiekėjo pareikštas pirkimo iš konkretaus gamintojo grafikas atitinka gamintojo pareikštą pardavimo konkrečiam tiekėjui grafiką. Jeigu pirkimo grafikai ir gamintojų pardavimo grafikai nesutampa, perdavimo tinklų operatorius ne vėliau kaip iki antradienio 14 val. privalo pateikti šią informaciją atitinkamiems gamintojams ir tiekėjams.

26. Rinkos dalyviai turi teisę šiuos grafikus tikslinti ir derinti tarpusavyje, bet ne vėliau kaip iki trečiadienio 12 val., taip pat jie privalo pateikti perdavimo tinklų operatoriui galutinius pirkimo/pardavimo grafikus, kurių pagrindu perdavimo tinklų operatorius sudaro savaitės plano elektroninę versiją.

27. Jei nurodytu laiku tiekėjai bei gamintojai nepateikia galutinių pirkimo/pardavimo grafikų arba jeigu grafikai nesubalansuoti tarp rinkos dalyvių, perdavimo tinklų operatorius turi teisę vienašališkai tikslinti šiuos grafikus laikydamasis principo, kad galutiniame pirkimo/pardavimo grafike atsispindėtų pagal dvišalę sutartį mažesnis iš pareikštų pirkimo ar pardavimo kiekių.

28. Perdavimo tinklų operatorius, remdamasis rinkos dalyvių pateiktais siūlymais dėl gamybos bei suvartojimo režimų, sudaro naują patikslintą savaitės planą. Patikslintas planas kiekvienai kitos savaitės parai privalo būti parengtas ne vėliau kaip iki kiekvienos kalendorinės savaitės trečiadienio 16 val., jis sudaromas elektroninės versijos pavidalu, suteikiančiu galimybę kiekvienam rinkos dalyviui prisijungti prie duomenų bazės ir gauti jį liečiančią informaciją.

29. Savaitės plane pagal kiekvieną rinkos dalyvį nurodomas:

29.1. planuojamas pirkti/parduoti elektros energijos kiekis paromis (iš viso);

29.2. planuojamas pirkti/parduoti elektros energijos kiekis paromis iš kiekvieno gamintojo ar kiekvienam tiekėjui (ar laisvajam vartotojui) pagal dvišalę sutartį;

29.3. planuojamas pirkti/parduoti elektros energijos kiekis paromis pagal įpareigojimą teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

30. Prekyba aukcione vyksta pagal aukciono taisykles.

31. Perdavimo tinklų operatorius prekybos dienos planą patvirtina ne vėliau kaip iki darbo dienos, esančios prieš prekybos dieną, 16 val., remdamasis visų aukcione sudarytų prekybos sandorių, įvykusių iki to laiko tarp rinkos dalyvių, registracijos fakto.

VI. PREKYBOS DIENOS REZULTATŲ PATEIKIMAS

32. Praėjus prekybos dienai, perdavimo tinklų operatorius iki antros darbo dienos 9 val. pateikia rinkos operatoriui informaciją apie kiekvieno rinkos dalyvio suvartotos ir (ar) patiektos elektros energijos kiekį valandomis per prekybos dieną, taip pat ir apie importą, eksportą bei prekybos dieną perdavimo tinklų operatoriaus dispečerinio centro duotus reguliavimo nurodymus (ar per kelias prekybos dienas, jei tai buvo poilsio arba švenčių dienos).

33. Praėjus prekybos dienai, rinkos operatorius iki trečios darbo dienos 9 val. nustato prekybos balansavimo ir reguliavimo elektros energija rezultatus ir suteikia galimybę kiekvienam rinkos dalyviui susipažinti su jį liečiančia informacija.

34. Pasibaigus mėnesiui ir pasirašius atitinkamus elektros energijos tiekimo į tinklus bei suvartojimo iš tinklų aktus, remdamasis elektros energijos komercinės apskaitos sistemos duomenimis, rinkos operatorius iki 7 darbo dienos nustato kiekvienos mėnesio dienos rezultatus ir pateikia visiems rinkos dalyviams atitinkamas pažymas sąskaitoms už balansavimo ir reguliavimo elektros energiją pateikti.

35. Pateiktos sąskaitos, parengtos pažymų pagrindu, tampa pagrindu rinkos dalyviams atlikti atitinkamus mokėjimus.

VII. ATSISKAITYMAI IR ĮSKAITOS

36. Atsiskaitymai ir įskaitos tarp rinkos dalyvių atliekami remiantis sandorių pagal dvišales sutartis, aukciono bei balansavimo ir reguliavimo elektros energijos apimčių nustatymo rezultatais. Perdavimo tinklų operatorius (savo duomenų ir skirstomojo tinklų operatoriaus pateiktų duomenų pagrindu) ne vėliau kaip per penkias dienas nuo mėnesio pabaigos privalo raštu pranešti rinkos operatoriui apie mėnesio kiekvieno rinkos dalyvio patiektos ir (ar) suvartotos elektros energijos kiekį ir įtraukti šiuos duomenis į perdavimo tinklų operatoriaus duomenų bazę. Elektros energijos kiekis pateiktoje informacijoje turi atitikti sumą elektros energijos kiekių, nurodytų šios tvarkos 32 punkte, kas valandą su pakeitimais, padarytais pagal aktą, pasirašytą tarp rinkos dalyvių ir nustatanti bei pateisinanti tokius pakeitimus.

37. Pasibaigus mėnesiui, rinkos operatorius per 7 kalendorines dienas raštu kiekvienam rinkos dalyviui privalo pateikti pažymas apie faktiškai patiektos ir (ar) suvartotos, ir (ar) balansavimo bei reguliavimo elektros energijos kiekį per mėnesį. Rinkos operatoriaus pateikta pažyma tampa pagrindu rinkos dalyviams pateikti atitinkamus reikalavimus apmokėti.

38. Pažymoje, pateikiamoje kiekvienam rinkos dalyviui, turi būti nurodyta:

38.1. koks elektros energijos kiekis buvo nupirktas/parduotas per mėnesį;

38.2. koks elektros energijos kiekis buvo suvartotas/patiektas per mėnesį;

38.3. kokį kiekį ir kokia kaina rinkos dalyvis pirkto/pardavė balansavimo ir reguliavimo elektros energiją bei elektros energiją pagal įpareigojimą teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

39. Jei atliekant elektros energijos kiekio apskaitą aptinkama klaida, duomenys privalo būti perskaičiuoti nuo klaidos atsiradimo momento, kuris nustatomas tiriant šį įvykį. Klaida ištaisoma pateikiant patikslinančias sąskaitas.

40. Rinkos operatorius yra atsakingas už informacijos apie prekybos dienos rezultatus visiems rinkos dalyviams prieinamumą pagal šių taisyklių reikalavimus bei pažymų parengimą ir pateikimą raštu kiekvienam veikiančiam rinkos dalyviui.

41. Rinkos dalyviai privalo peržiūrėti rinkos operatoriaus pateiktas pažymas, o aptikę neatitikimų nedelsdami pranešti jam apie tai.

42. Apmokėjimo terminas perdavimo tinklų operatoriui už reguliavimo ir balansavimo elektros energiją bei įsipareigojimus vykdant viešuosius interesus atitinkančias paslaugas nustatomas sutartyse, bet negali būti ilgesnis kaip 20 kalendorinių dienų nuo atitinkamos sąskaitos pateikimo.

43. Rinkos operatorius reguliariai kas ketvirtą arba kiekvieną kartą Komisijos pareikalavimu, bet ne dažniau kaip kartą per kalendorinį mėnesį, privalo pateikti detalią ataskaitą apie prekybos tarp rinkos dalyvių rezultatus.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44. Iki valandinės elektros energijos prekybos su tiekėjais pradžios taikomos šių taisyklių VIII skyriaus nuostatos. Šių taisyklių I–VII skyrių nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštaruja VIII skyriaus nuostatomis.

45. Valandinės elektros energijos prekybos su tiekėjais pradžia, atsižvelgdama į rinkos, perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatorių technines galimybes, nustato Ūkio ministerija.

46. Iki valandinės elektros energijos prekybos su tiekėjais pradžios vietoj prekybos aukcione perdavimo tinklų operatorius parduoda tiekėjams papildomą elektros energiją ir balansavimo elektros energiją.

47. Tiekėjų perkamos elektros energijos pagal dvišales sutartis kiekis nustatomas 70 proc. nuo bendro numatomo suvartoti elektros energijos kiekio.

48. Tiekėjai ir laisvieji vartotojai, importuojantys elektros energiją, vadovaudamiesi Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisyklėmis, proporcingai visam perkamam ir (ar) importuojamam elektros energijos kiekiui privalo supirkti elektros energiją vykdant įsipareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

49. Šių taisyklių 48 punkte nurodytą proporciją ir šios elektros energijos vidutinę kainą kalendoriniams metams, vadovaudamasi viešuosius interesus atitinkančių paslaugų apimtimis, kainomis bei planuojamu elektros energijos suvartojimo lygiu bei atsižvelgdama į sąnaudas, patiriamas vykdant rinkos operatoriaus veiklą, nustato Komisija.

50. Tiekėjams šių taisyklių 46 punkte nurodytos papildomos elektros energijos kaina nustatoma pagal visų gamintojų, iš kurių perdavimo tinklų operatorius perka papildomą elektros energiją, kainų svertinį vidurkį. Į šios energijos kainą neįskaičiuojama elektros energijos vykdant viešuosius interesus atitinkančias paslaugas faktinė supirkimo kaina.

51. Jeigu tiekėjai (jų klientai) faktiškai suvartojo daugiau elektros energijos, nei pareiškė savaitės plane, jie iš perdavimo tinklų operatoriaus privalo pirkti balansavimo energiją. Balansavimo elektros energijos dalis, proporcinga šios tvarkos 49 punkte nurodytai viešuosius interesus atitinkančių paslaugų daliai, tiekėjų perkama už šios tvarkos 49 punktu nustatytą kainą, o likusi balansavimo elektros energijos dalis perkama už kainą, lygią papildomos elektros energijos kainai, padaugintai iš 1,2 koeficiento.

52. Jeigu tiekėjai (jų klientai) faktiškai suvartojo mažiau elektros energijos, nei pareiškė savaitės plane, jie perdavimo tinklų operatoriui privalo parduoti balansavimo energiją. Balansavimo elektros energijos dalis, proporcinga šios tvarkos 49 punkte nurodytai viešuosius interesus atitinkančių paslaugų daliai, tiekėjų perkama už 49 punkte nustatytą kainą, o likusi balansavimo elektros energijos dalis perkama už kainą, lygią papildomos elektros energijos kainai, padaugintai iš 0,8 koeficiento.

53. Šios tvarkos 51 ir 52 punktų nuostatos įsigalioja po 2003 metų III ketvirčio. Iki to laiko balansavimo elektros energija apskaitoma už kalendorinį mėnesį.

54. Iki valandinės prekybos su tiekėjais pradžios elektros energija iš gamintojų perkama apskaitant apimtis kas valandą, o gamybos režimai planuojami remiantis gamintojų sutartimis su perdavimo tinklų operatoriumi.

55. Asmenys, nesilaikantys ar nevykdantys šios tvarkos reikalavimų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

LEIDIMŲ VEIKLOMS ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIJE IŠDAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės nustato leidimų verstis nelicencijuojama veikla elektros energetikos sektoriuje išdavimą ir galiojimo panaikinimą elektros energetikos įmonėms (toliau – įmonė) ir laisviesiems vartotojams.

2. Šios taisyklės nereglamentuoja energetikos įrenginių eksploatavimo verslo leidimų išdavimo ir nekeičia Valstybinės energetikos inspekcijos bei Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos (VATESI) išduotų leidimų ar licencijų eksploatuoti energetikos objektus.

3. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

leidimu reglamentuojama veikla – į licencijuojamos veiklos elektros energetikos sektoriuje rūšių sąrašą nepatekanti veikla, kuri reikalinga elektros energijos rinkai kurti;

leidimas – dokumentas, suteikiantis jo turėtojui teisę verstis nelicencijuojama veikla elektros energetikos sektoriuje;

leidimu reglamentuojamos veiklos sąnaudų auditas – atitinkamos veiklos leidimą turinčios įmonės sąnaudų, susijusių su šia veikla, patikrinimas ir nustatymas;

ministerija – Ūkio ministerija.

Kitos taisyklėse vartojamos sąvokos paaiškintos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (Žin., 2000, Nr. [66-1984](#)) ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatyme (Žin., 1990, Nr. [14-395](#)).

II. LEIDIMŲ RŪŠYS

4. Nustatomos šios leidimu reglamentuojamos veiklos elektros energetikos sektoriuje rūšys:

4.1. elektros energijos gamyba;

4.2. elektros energijos gamybos pajėgumo plėtra;

4.3. elektros energijos eksportas;

4.4. elektros energijos importas;

4.5. tiesioginės linijos tiesimas.

5. Verstis leidimu reglamentuojama veikla elektros energetikos sektoriuje leidžiama tik įmonėms, turinčioms leidimą šiai veiklai.

6. Nustatomi šių rūšių leidimai:

6.1. leidimas gaminti elektros energiją;

6.2. leidimas plėsti elektros energijos gamybos pajėgumą;

6.3. elektros energijos eksporto leidimas;

6.4. elektros energijos importo leidimas;

6.5. leidimas tiesti tiesioginę liniją.

7. Kiekvienos rūšies leidimu reglamentuojamai veiklai išduodamas atskiras leidimas.

8. Pagal galiojimo trukmę leidimai gali būti šių rūšių:

8.1. neterminuotos trukmės (verstis elektros energijos gamyba, eksportu ir importu);

8.2. terminuotos trukmės (vienkartinis leidimas) (verstis elektros energijos gamybos pajėgumo plėtra ir tiesioginės linijos tiesimu).

9. Leidimą gaminti elektros energiją turi gauti kiekviena įmonė, kuri:

9.1. vertėsi elektros energijos gamyba pagal įregistruotus įmonės įstatus ar kitus analogiškus dokumentus, priimtus iki Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo įsigaliojimo, ir nori jį tęsti esamais technoliniais įrenginiais įsigaliojus nurodytam įstatymui;

9.2. nori atnaujinti sustabdytą elektros energijos gamybą esamais technologiniais įrenginiais, jeigu ankstesnio leidimo galiojimas buvo panaikintas;

9.3. pasistatė naujus elektros energijos gamybos technologinius įrenginius pagal leidimą plėsti elektros energijos gamybos pajėgumą.

10. Įmonei, turinčiai atitinkamus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos arba VATESI išduotus leidimus (licencijas) eksploatuoti įrenginius, leidimas išduodamas supaprastinta tvarka pagal Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos teikimą.

11. Leidimą plėsti elektros energijos gamybos pajėgumą turi gauti kiekviena įmonė, norinti:

11.1. statyti elektrinę naujoje vietoje;

11.2. padidinti savo elektrinės generuojamą galią rekonstruodama (pakeisdama) esamus arba statydama papildomus technologinius elektros energijos gamybos įrenginius.

12. Elektros energijos eksporto leidimo gali siekti tik elektros energijos tiekėjai ir gamintojai.

13. Elektros energijos importo leidimo gali siekti tik elektros energijos tiekėjai ir laisvieji vartotojai.

14. Visi elektros energijos gamintojai ir tiekėjai turi teisę tiesiogine linija aprūpinti savo padalinius, dukterines įmones ir laisvuosius vartotojus. Visi Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys laisvieji vartotojai turi teisę esamomis tiesioginėmis linijomis gauti elektros energiją iš gamintojų ir tiekėjų.

III. LEIDIMUS IŠDUODANTI INSTITUCIJA IR JOS ĮGALIOJIMAI

15. Leidimus pagal 6.1–6.5 punktus išduoda Ūkio ministerija (toliau – ministerija).

16. Ministerija:

16.1. nustato leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas;

16.2. išduoda leidimą;

16.3. atsisako išduoti leidimą;

16.4. panaikina leidimo galiojimą;

16.5. reikalauja iš įmonių veiklos ataskaitų ir kitos informacijos, reikalingos išnagrinėti jų prašymus verstis leidimu reglamentuojama veikla, arba tokios veiklos ataskaitų leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų laikymuisi patikrinti;

16.6. gauna iš įmonės veiklą prižiūrinčių valstybės institucijų informaciją apie tai, kaip įmonė laikosi įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų pagal tų institucijų kompetenciją;

16.7. nustato prašymo išduoti leidimą formą ir papildomų dokumentų sąrašą;

16.8. nustato leidimų formas;

16.9. registruoja leidimus specialiaame žurnale;

16.10. prižiūri, kaip laikomasi leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų;

16.11. nagrinėja skundus dėl leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pažeidimų;

16.12. teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms informaciją apie leidimų išdavimą, panaikinimą, kurios reikia joms pavestoms funkcijoms atlikti;

16.13. skelbia informaciją apie leidimų išdavimą ir galiojimo panaikinimą „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“. Informacijoje nurodomas įmonės pavadinimas, kodas ir buveinės adresas, leidimu reglamentuojamos veiklos rūšis, leidimo numeris, jo išdavimo, galiojimo panaikinimo data, leidimu reglamentuojamos veiklos teritorija.

IV. DOKUMENTŲ PATEIKIMO IR NAGRINĖJIMO TVARKA

17. Įmonė, norinti gauti leidimą, pateikia ministerijai nustatytosios formos prašymą.

18. Prašyme turi būti nurodyta įmonės pavadinimas, kodas, buveinės adresas, telefono ir fakso numeriai, veiklos, kuriai verstis prašoma leidimo, pavadinimas, numatoma leidimu reglamentuojamos veiklos apimtis (pagrindiniai techniniai duomenys) ir teritorija, įmonės vadovo vardas, pavardė, pareigos, telefono numeris.

19. Prie prašymo įmonė turi pridėti:

19.1. įmonės registravimo pažymėjimo ir įmonės įstatų kopijas, patvirtintas įmonės antspaudu ir vadovo parašu;

19.2. informaciją apie įmonės padalinius, filialus ir valdymo struktūrą;

19.3. įsipareigojimą vykdyti leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas;

19.4. įmonės ir jos filialų turimų licencijų bei teisės aktuose nustatytų leidimų sąrašą, licencijų bei leidimų, kurių galiojimas panaikintas, sąrašą, licencijų bei leidimų, kuriuos išduoti prašymai tebėra nagrinėjami, sąrašą, taip pat licencijų bei leidimų, kuriuos išduoti prašymai buvo nepatenkinti, sąrašą.

20. Prie prašymo gauti elektros energijos gamybos pajėgumo plėtros leidimą arba tiesioginės elektros linijos tiesimo leidimą įmonė prideda teritorijos žemėlapi ar kitokio pavidalo informaciją, iš kurios matyti pageidaujamo statyti ar plėsti energetikos objekto geografinė padėtis, jo prijungimas prie elektros tinklų, padėtis artimiausių perdavimo ir skirstomųjų tinklų atžvilgiu bei nuosavybės ribos.

21. Prie prašymo gauti elektros energijos gamybos pajėgumo plėtros leidimą arba tiesioginės elektros linijos tiesimo leidimą įmonė turi pridėti dokumentus, parodančius, kaip bus tenkinami šie reikalavimai:

21.1. elektros energijos, įrenginių ir su jais susijusios įrangos saugumo bei patikimumo;

21.2. aplinkos apsaugos;

21.3. žemės naudojimo ir statybos vietos parinkimo;

21.4. vartojamo kuro.

22. Prie prašymo gauti elektros energijos gamybos leidimą įmonė, kurios technologinis elektros energijos gamybos pajėgumas viršiją suminę (elektrinę ir šiluminę) 10 MW galią, pateikia dokumentą, parodantį įmonės pajėgumą kaupti ir palaikyti rezervinio kuro atsargas.

23. Prie prašymo gauti tiesioginės elektros linijos tiesimo leidimą įmonė prideda dokumentus, reikalingus tokios linijos statybos tikslingumui pagrįsti:

23.1. linijos tiesimo motyvus;

23.2. savo padalinio, dukterinės įmonės, laisvojo vartotojo geografinės padėties planą, iš kurio matytųsi nuotolis iki elektrinės;

23.3. sutartį su laisvuoju vartotoju, pageidaujančiu pirkti elektros energiją iš įmonės pareiškėjos ir gauti ją per būsimąją tiesioginę liniją po tam tikros trukmės statybos laikotarpio, nurodyto sutartyje.

24. Atskirą prašymą gauti elektros energijos gamybos pajėgumo plėtros arba tiesioginės elektros linijos tiesimo leidimą įmonė turi pateikti kiekvienu atveju, kai norėtų:

24.1. statyti naujus elektros energijos gamybos pajėgumo objektus naujoje vietoje (nauju adresu);

24.2. išplėsti esamą elektros energijos gamybos pajėgumą, viršijantį apimtį, nustatytą anksčiau išduotame leidime;

24.3. tiesti tiesioginę elektros liniją naujoje trasoje;

24.4. išplėsti leidimu reglamentuotos tiesioginės linijos laidumą toje pačioje trasoje, kai liniją numatoma rekonstruoti, įrengiant joje antrą grandį arba aukštinant perdavimo įtampą.

25. Prašyme gauti elektros energijos eksporto arba importo leidimą įmonė nurodo eksporto arba importo šalis ir prideda dokumentus, apibūdinančius:

25.1. rinkos operatoriaus pažymą apie vykdytą ar tebevykdomų tiekimo sandorių su vidaus gamintojais, laisvaisiais vartotojais ir kitais tiekėjais atsiskaitymus;

25.2. elektros energijos eksporto ar importo šalyje esantį numatomą pirkėją ar pardavėją;

25.3. numatomą tranzito kelią eksporto ar importo galios srautui tarpsisteminiuose tinkluose, įvertinant tranzito šalių tinklų operatorių technines galimybes perduoti tokį srautą, taip pat galimybes sudaryti su jais tranzito sutartis.

26. Prašymą įsigyti naują leidimą su paaiškinančiais dokumentais įmonė pateikia norėdama kitokia nei nurodyta galiojančiame leidime apimtimi verstis leidimu reglamentuojama veikla, taip pat kai įmonė reorganizuojama. Įmonė, besiverčianti elektros energijos eksporto arba importo veikla, tokį prašymą pateikia pasikeitus ir jos veiklos užsienyje teritorijoms (eksporto ar importo šalims).

27. Ministerija, nagrinėdama prašymą išduoti leidimą, privalo išsiaiškinti, ar įmonė pareiškėja:

27.1. turi licencijuojamos veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir nepažeidžia jų sąlygų. Šiuo tikslu ministerija kreipiasi į elektros energijos rinkos operatorių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatorius, Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją, prašydama pateikti reikiamus duomenis apie įmonės licencijuojamą veiklą;

27.2. moka mokesčius, kuriuos administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, vykdo įsipareigojimus muitinei ir moka mokesčius į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą. Šiuo tikslu ministerija pateikia atsakingoms valstybės institucijoms ir įstaigoms prašymą pateikti reikiamų duomenų apie įmonę.

28. Valstybės institucijos ir įstaigos, elektros energijos rinkos, perdavimo tinklų, skirstomųjų tinklų operatoriai, gavę ministerijos prašymą pateikti reikiamus duomenis apie įmones, pageidaujančias gauti leidimą, privalo per 10 darbo dienų pateikti ministerijai prašyme nurodytus duomenis.

29. Ministerija, gavusi šiame skyriuje nurodytus dokumentus, patikrina, ar šie dokumentai bei juose esanti informacija atitinka leidimų išdavimo sąlygas, nurodytas 32 punkte, ir ne vėliau kaip per 34 punkte nustatytą laiką priima sprendimą išduoti leidimą arba atsisakyti išduoti leidimą.

30. Jeigu yra pagrindo įtarti, kad pateikti duomenys klaidingi, taip pat jeigu jų nepakanka nustatyti, ar dokumentai atitinka leidimų išdavimo sąlygas, ministerija turi teisę per 15 dienų nuo dokumentų pateikimo dienos paprašyti papildomų duomenų ar dokumentų. Šiuo atveju sprendimo dėl leidimo išdavimo priėmimo terminas nustatomas iš naujo – nuo papildomos informacijos ar dokumentų pateikimo datos.

31. Jeigu gauti leidimą siekianti įmonė ministerijai papildomai pateikia duomenis ar dokumentus arba juos pakeičia, taip pašalindama aplinkybes, trukdančias išduoti leidimą, ministerija priima sprendimą išduoti leidimą ar atsisakyti išduoti leidimą, 34 punkte nustatytą terminą pradėdama skaičiuoti iš naujo nuo papildomo duomenų ar dokumentų pateikimo ar jų pakeitimo dienos.

32. Ministerija tvarkingai ir pakankamais duomenimis užpildytą įmonės prašymą ir pridėtus dokumentus nagrinėja objektyviai ir nediskriminuodama įmonių pagal šias leidimų išdavimo sąlygas:

32.1. prašyme ir dokumentuose pateikti duomenys turi atitikti prašymo esmę;

32.2. duomenys turi būti teisingi;

32.3. prašyme ir dokumentuose pateikti duomenys turi atitikti leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas, pateiktas taisyklių VII skyriuje;

32.4. iš valstybės institucijų ir įstaigų bei rinkos operatorių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų operatorių gauti duomenys turi patvirtinti, kad įmonė laikosi finansinės drausmės, įstatymų ir sudarytų sutarčių.

V. LEIDIMŲ IŠDAVIMAS IR REGISTRAVIMAS

33. Ministerija sprendimą išduoti leidimą grindžia atsižvelgdama, ar gauti dokumentai ir duomenys pakankamai atitinka 32 punkte nurodytas leidimų išdavimo sąlygas.

34. Ministerija per 30 dienų nuo reikiamų dokumentų gavimo privalo išduoti įmonei pareiškėjai leidimą arba pateikti motyvuotą raštišką atsisakymą tai daryti. Jeigu pateikti ne visi duomenys ar dokumentai, terminas skaičiuojamas nuo visų duomenų ar dokumentų pateikimo dienos.

35. Leidimas yra viešas dokumentas.

36. Elektros energijos gamybos, eksporto ir importo veiklos leidimai išduodami neterminuotam laikotarpiui.

37. Vienkartiniai elektros energijos gamybos pajėgumo plėtos ir tiesioginės linijos tiesimo veiklos leidimai išduodami terminuotos trukmės, bet ne ilgesnės kaip 3 metai. Jeigu per šį laikotarpį įmonė neatlieka leidime nurodytos sąmatinės statybos ir montavimo darbų vertės, leidimo galiojimas panaikinamas.

38. Ministerija gali keisti leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas, nurodytas taisyklių VII skyriuje. Po pakeitimo ministerija per 5 dienas raštu praneša įmonei apie sąlygų pakeitimą ir jos turimo leidimo galiojimo panaikinimą praėjus 3 mėnesiams nuo leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pakeitimo, nurodydama, kad per 3 mėnesius įmonė turi įsigyti naują leidimą.

39. Leidime nurodoma:

39.1. veiklos elektros energetikos sektoriuje rūšis;

39.2. leidimą išduodanti institucija;

39.3. leidimo numeris;

39.4. leidimo turėtojo rekvizitai – įmonės pavadinimas, kodas (registracijos numeris) ir adresas;

39.5. leidimo išdavimo pagrindas ir data, terminuoto leidimo galiojimo trukmė;

39.6. visos leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygos;

39.7. teritorija, kurioje verčiamasi leidimu reglamentuojama veikla;

39.8. leidimu reglamentuotos veiklos pagrindiniai techniniai duomenys (išskyrus importo ir eksporto veiklai).

40. Praradusiai leidimo originalą įmonei, kuri pateikia motyvuotą paaiškinimą ir skelbimo apie prarastą leidimą respublikiniame dienraštyje kopiją, ministerija per 10 darbo dienų išduoda leidimo dublikatą su žyma „Dublikatas“.

41. Išduodama elektros energijos gamybos leidimą ministerija turi teisę atsižvelgti į įmonės finansinę būklę, objektyvias išskolinimo priežastis ir priimti sprendimą išduoti leidimą ar nenaikinti jo galiojimo įmonei, skolingai Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, taip pat Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, turinčiai neįvykdytų įsipareigojimų muitinei, jeigu dėl to, kad šis leidimas neišduotas ar panaikintas jo galiojimas, vartotojai gali likti be elektros.

42. Ministerija pildo leidimų registravimo žurnalą, kuris gali būti ir kompiuterinėse laikmenose. Jame registruojami visi:

42.1. išduoti leidimai ir leidimai, kurių galiojimas panaikintas;

42.2. nepatenkinti prašymai.

43. Leidimų registravimo žurnalas privalo būti pildomas taip, kad būtų neįmanoma nepastebimai perrašyti žurnale esančių įrašų, pakeisti lapų, papildyti žurnalą naujais įrašais, pažeidžiančiais jų chronologinę tvarką.

44. Leidimų registravimo žurnale privalomi šie įrašai:

44.1. įrašo eilės numeris;

44.2. įrašo data;

44.3. leidimo išdavimo ir jo galiojimo panaikinimo data;

44.4. leidimo numeris;

44.5. leidimo rūšis;

44.6. leidimo gavėjas (turėtojas);

44.7. jeigu išduodamas leidimas pakeičia anksčiau turėtą leidimą – anksčiau galiojusio leidimo eilės numeris;

44.8. prašymą išduoti leidimą nagrinėjusio ministerijos darbuotojo pareigos ir pavardė;

44.9. asmens, atsakingo už leidimų registravimo žurnalo pildymą, parašas.

45. Ministerija, atsižvelgdama į šių taisyklių reikalavimus, pati nustato leidimų registravimo žurnalo pildymo tvarką.

VI. ATSIŠAKYMAS IŠDUOTI LEIDIMĄ

46. Leidimas pagal pateiktą prašymą gali būti neišduodamas, jeigu:

46.1. pateikiami ne visi reikiami dokumentai arba jie neatitinka jiems nustatytų reikalavimų;

46.2. netenkinamos 32 punkte nurodytos leidimų išdavimo sąlygos, ir pirmiausia tos, kai įmonė po kelis kartus per metus pažeidžia leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas ar jų nevykdo, laiku nesumoka mokesčių, kuriuos administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų

ministerijos (išskyrus tuos atvejus, kai įmonei mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas, arba įmonė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka kreipėsi į ministeriją mokesčių mokėtojų prašymams dėl atsiskaitymo akcijomis ir turtu nagrinėti dėl atsiskaitymo už šiuos mokesčius, delspinigius, baudas akcijomis ir turtu), turi neįvykdytų įsipareigojimų muitinei ir nemoka mokesčių į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą arba ministerija yra gavusi kontroliuojančių valstybinės priežiūros institucijų raštu pateiktų pranešimų apie sankcijų taikymą už leidimu reglamentuojamos veiklos ir licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimus.

47. Motyvuotą atsisakymą išduoti leidimą ministerija raštu praneša įmonei pareiškėjai per 5 dienas nuo 34 punkte nurodyto termino.

VII. LEIDIMU REGLAMENTUOJAMOS VEIKLOS SĄLYGOS

48. Leidimų turėtojai privalo laikytis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų.

49. Leidimų turėtojai negali savo vardu įgalioti kitų įmonių bei įmonių agentų verstis leidimuose nurodyta veikla arba perduoti joms šią teisę pagal sutartį.

50. Leidimo originalas turi būti saugomas įmonės buveinėje leidime nurodytu adresu. Įmonės filialuose turi būti saugoma leidimo kopija, patvirtinta įmonės vadovo parašu ir įmonės spaudu.

51. Leidimų turėtojai privalo reguliariai teikti ministerijai leidimu reglamentuojamos veiklos ataskaitas nustatytu laiku.

52. Įmonė elektros energiją eksportuoti ar importuoti gali tik pagal sutartis su užsienio įmonėmis. Lietuvoje draudžiama importuoti ir eksportuoti elektros energiją ir galią, kurių įsigijimas nepatvirtintas juridinę galią turinčių dokumentų.

53. Apie numatomą valstybinės reikšmės energetikos objektų statybą bei uždarymą įmonė turi pranešti ministerijai prieš 5 metus ir viešai paskelbti „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

54. Įmonė privalo informuoti ministeriją apie valstybinės svarbos energetikos objektų statybos bei naudojimo pradžią.

55. Įmonė, kurios technologinis elektros energijos gamybos pajėgumas viršija suminę (elektrinę ir šiluminę) 10 MW galią, gali būti ministerijos įpareigota kaupti ir palaikyti energijos gamybos rezervinio kuro atsargas.

56. Pagaminta, eksportuota ir importuota energija turi būti apskaitoma Lietuvos Respublikos matavimo priemonių registre įregistruotomis energijos apskaitos priemonėmis.

57. Elektros energiją gaminančios, eksportuojančios ir importuojančios įmonės privalo sudaryti sutartis dėl energijos persiuntimo su tinklų operatoriais.

58. Vykdydama eksporto ar importo veiklą, įmonė privalo laikytis elektros tinklų kodekso, prekybos elektros energija taisyklių ir kitų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo antrinių teisės aktų reikalavimų.

59. Naujo energijos gamybos pajėgumo plėtos objekto statybos ar tiesioginės linijos tiesimo darbai turi būti atliekami taip, kad per pradinį statybai skiriamą laikotarpį, ne ilgesnį kaip 3 metai, statyba būtų pradėta ir atlikta bent 25 % sąmatinės statybos ir montavimo darbų vertės.

60. Elektros energijos gamintojas privalo techniškai eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti elektros energijos gamybos įrenginius, laikytis elektrinių ir tinklų eksploatavimo bei kitų taisyklių.

61. Leidimų turėtojai negali pažeisti leidime nurodytų veiklos apimties ir teritorijų.

62. Kiekvienai leidimu reglamentuojamai veiklai įmonė tvarko atskirą apskaitą.

63. Metams pasibaigus, įmonė atlieka leidimu reglamentuojamos veiklos sąnaudų auditą ir apie rezultatus informuoja ministeriją.

64. Įmonė per 30 dienų nuo ataskaitinio ketvirčio pabaigos pateikia ministerijai informaciją apie leidimu reglamentuojamą veiklą ir jos ataskaitas.

65. Įmonė, kuri numato nutraukti leidimu reglamentuojamą veiklą, privalo ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius informuoti apie tai ministeriją.

66. Leidimo turėtojai turi:

66.1. teisę verstis leidime nurodyta veikla;

66.2. teisę reikalauti ministerijos paaiškinti, kai delsiama, atsisakoma išduoti leidimą;

66.3. teisę įstatymų nustatyta tvarka apskųsti teismui ministerijos veiksmus ir sprendimus dėl leidimo išdavimo ar galiojimo panaikinimo;

66.4. kitų įstatymuose nustatytų teisių.

VIII. ATSAKOMYBĖ UŽ LEIDIMU REGLAMENTUOJAMOS VEIKLOS SĄLYGŲ PAŽEIDIMUS

67. Už leidime nurodytų leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pažeidimus įmonė gali būti įspėjama arba panaikinamas jos leidimo galiojimas.

68. Įspėjimą dėl leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pažeidimo ministerija perduoda įmonei raštu, nurodyma nustatytą laikotarpį pažeidimams pašalinti, bet ne ilgesnį kaip 3 mėn.

69. Leidimo galiojimas gali būti panaikinamas, jeigu:

69.1. paaiškėja, kad prašyme ir pridėtuose dokumentuose buvo pateikti klaidingi duomenys;

69.2. įmonė po kelis kartus per metus pažeidžia leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas;

69.3. įmonė nemoka mokesčių, kuriuos administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos mokesčių įstatymų nustatytais terminais (išskyrus tuos atvejus, kai įmonei mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas, arba įmonė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka kreipėsi į ministeriją mokesčių mokėtojų prašymams dėl atsiskaitymo akcijomis ir turtu nagrinėti dėl atsiskaitymo už šiuos mokesčius, delspinigius, baudas akcijomis ir turtu), turi neįvykdytų įsipareigojimų muitinei ir nemoka mokesčių į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, yra nustatyta Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 49 straipsnyje nurodytų piktybinių mokesčių įstatymų pažeidimo atvejų ir įsigaliojęs Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos nutarimas dėl baudos pagal nurodytojo įstatymo 50 straipsnio 3 dalį skyrimo įmonei;

69.4. įmonė, kuriai įspėjimu buvo nustatytas laikotarpis leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pažeidimams pašalinti, jų nepašalina ir nepateikia ministerijai pašalinimą įrodančių dokumentų;

69.5. įmonė likviduojama ar reorganizuojama;

69.6. įmonė pateikia prašymą panaikinti leidimo galiojimą.

70. Apie sprendimą dėl leidimo galiojimo panaikinimo dėl 69.1–69.6 punktuose nurodytų priežasčių ministerija turi pranešti įmonei per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo, nurodyma panaikinimo priežastis.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

71. Ministerija, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, kitos valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją kontroliuoja įmonių, turinčių leidimus, veiklą ir prižiūri, kaip jos laikosi leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų.

72. Valstybinės priežiūros institucijos, elektros energijos rinkos bei tinklų operatoriai privalo raštu informuoti ministeriją apie įmonėse nustatytus leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pažeidimus.

73. Skundus dėl leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygų pažeidimų nagrinėja ministerija.

PRAŠYMAS NR. _____**gauti leidimą veiklai elektros energetikos sektoriuje****1. Žinios apie pareiškėją:**

- 1.1. Įmonės pavadinimas _____
- 1.2. Įmonės kodas _____
- 1.3. Buveinės adresas _____
- 1.4. Telefonas _____
- 1.5. Faksas _____

2. Veikla, kuriai prašoma leidimo _____**3. Teritorija, kurioje numatoma verstis veikla _____****4. Veiklos apimtis ir pagrindiniai ją apibūdinantys techniniai duomenys _____****5. Žinios apie pareiškėjo įgaliotą atstovą:**

vardas, pavardė _____

pareigos _____ telefonas _____

užpildymo data: 200 m. _____ parašas _____

Kartu su prašymu pateikiami dokumentai:

Nr.	Dokumento pavadinimas	Žyma apie dokumentų pateikimą ir datą
1.	Įmonės įregistravimo pažymėjimo notaro patvirtintas nuorašas	
2.	Valstybinės mokesčių inspekcijos pažyma, kad sumokėti mokesčiai	
3.	Valstybinio socialinio draudimo įstaigos pažyma, kad sumokėti mokesčiai	
4.	Muitinės departamento pažyma, kad sumokėti mokesčiai	
5.	Dokumentas apie įmonės padalinius, filialus, valdymo struktūrą	
6.	Įsipareigojimas vykdyti leidimu reglamentuojamos veiklos sąlygas	
7.	Įmonės ir jos filialų turimų licencijų bei leidimų sąrašas	
8.	Įmonės ir jos filialų licencijų bei leidimų, kurių galiojimas panaikintas, sąrašas	
9.	Įmonės licencijų bei leidimų, kuriuos išduoti prašymai tebėra nagrinėjami, sąrašas	
10.	Įmonės prašymų išduoti licencijas bei leidimus, kurie buvo nepatenkinti, sąrašas	
11.	Dokumentas, parodantis, kaip bus tenkinami elektros energijos, įrenginių ir su jais	

	susijusios įrangos saugumo bei patikimumo reikalavimai; aplinkos apsaugos; žemės naudojimo ir statybos vietos parinkimo reikalavimai (leidimo gamybos pajėgumo plėtos ir tiesioginės linijos tiesimo atvejais)	
12.	Dokumentas, parodantis įmonės galimybes kaupti ir palaikyti rezervinio kuro atsargas (leidimo gamybai atveju)	
13.	Dokumentas, pagrindžiantis įmonės tiesioginės linijos tiesimo motyvus, parodantis įmonės padalinio, dukterinės įmonės, laisvojo vartotojo geografinės padėties planą ir apibūdinantis sutartį su laisvuju vartotoju, pageidaujančiu gauti elektros energiją per tiesioginę liniją, iš įmonės pareiškėjos (leidimo tiesioginės linijos tiesimui atveju)	
14.	Rinkos operatoriaus pažymą apie tiekimo sandorių su vidaus gamintojais, laisvaisiais vartotojais ir kitais tiekėjais atsiskaitymų būklę (eksporto ir importo atvejais)	
15.	Dokumentas, apibūdinantis eksporto ar importo šalyje esantį numatomą pirkėją ar pardavėją, numatomą tranzito kelią eksporto ar importo galios srautui sisteminiuose tinkluose, tranzito šalių tinklų operatorių technines galimybes perduoti tokį srautą bei galimybes sudaryti su jais tranzito sutartis (leidimo eksportui ir importui atvejais)	

Žyma apie ministerijos sprendimą _____

APRŪPINIMO ELEKTROS ENERGIJA NUTRAUKIMO, SIEKiant užTIKRINTI VISUOMENĖS INTERESUS, DETALIOS SĄLYGOS IR SU TUO SUSIJUSIŲ NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO IR ATLYGINIMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ši tvarka parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimais ir nustato elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, detalias sąlygas bei su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką.

2. Šioje tvarkoje vartojamos pagrindinės sąvokos ir apibrėžimai, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme.

3. Ši tvarka yra privaloma tiek perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriams, tiek elektros energijos abonentams (vartotojams) (toliau – vartotojas) neatsižvelgiant į pavaldumą ir valdomo turto nuosavybės formas.

4. Elektros energijos kokybės parametrai, elektros energijos tiekimo nutraukimo vartotojams ar apribojimų dėl elektros tinklų priežiūros darbų sąlygos ir trukmė, poavarinių įjungimų sąlygos ir trukmė bei nuo šių veiksmų galimų nuostolių atlyginimo tvarka turi būti nurodytos elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų sutartyse, sudarytose tarp vartotojų ir perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorių.

II. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SĄLYGOS

5. Nutraukti ar apriboti elektros energijos tiekimą leidžiama tik elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų sutartyse numatytais atvejais, išskyrus atvejus, kai siekdamas užtikrinti visuomenės interesus perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius nutraukia ar apriboja vartotojų elektros energijos tiekimą:

5.1. Energetikos valstybinei inspekcijai prie Ūkio ministerijos nustačius tokius vartotojo įrenginių trūkumus, dėl kurių gresia avarija ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui;

5.2. jei tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius Lietuvos elektros energetikos sistemoje ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos funkcionavimui, susidarius generuojančios galios ar elektros energijos deficitui (avariniai elektros energijos tiekimo nutraukimai ar apribojimai);

5.3. jei tai būtina, vykdant planinius elektros tinklų priežiūros darbus.

6. Perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriui nutraukus arba apribojus elektros energijos tiekimą, vartotojas privalo imtis visų įmanomų priemonių galimiems nuostoliams išvengti.

7. Už nepagrįstus elektros energijos tiekimo nutraukimus ar apribojimus vartotojams įstatymų nustatyta tvarka atsako tai inicijavęs juridinis ar fizinis asmuo.

8. Vartotojas turi teisę reikalauti iš perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus paaiškinimo dėl elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo būtinumo, bet netrukdyti jų atlikti.

III. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO NUTRAUKIMAS AR APRIBOJIMAS VALSTYBINĖS ENERGETIKOS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS REIKALAVIMU

9. Energetikos valstybinės inspekcijos prie Ūkio ministerijos reikalavimu, kai nustatyti tokie vartotojo įrenginių bei jų eksploatavimo trūkumai, dėl kurių gresia avarija ar kyla pavojus turtui, aplinkai, žmonių gyvybei ir saugumui, vartotojas privalo nedelsdamas išjungti šiuos įrenginius. Jei

vartotojas šių reikalavimų nevykdo, tai Valstybinės energetikos priežiūros institucijų pareigūnai turi teisę raštu kreiptis į perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius, kad šie tokiam vartotojui visai ar iš dalies nutrauktų elektros energijos tiekimą.

10. Tokių Energetikos valstybinės inspekcijos prie Ūkio ministerijos reikalavimą perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius privalo besąlygiškai vykdyti.

11. Apie elektros energijos tiekimo nutraukimą perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 1 valandą, pranešti vartotojui.

IV. AVARINIAI ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO NUTRAUKIMAI AR APRIBOJIMAI

12. Siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generuojančios galios ar elektros energijos deficitui, perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai turi teisę reikiamam laikotarpiui nutraukti ar apriboti vartotojams elektros energijos tiekimą pagal iš anksto parengtus ir vartotojams praneštus elektros energijos ir galios apribojimų ir avarinių atjungimų grafikus bei pastarųjų įvedimo tvarką.

13. Tam, kad elektros energetikos sistemoje būtų išvengta ekstremalios padėties arba jai susiklosčius būtų galima tokią padėtį operatyviai likviduoti, perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai kasmet (iki spalio 31 d.) privalo sudaryti ir vartotojams, įtrauktiems į elektros energijos tiekimo nutraukimų ar apribojimų grafikus, pranešti apie šiuos grafikus:

13.1. vartotojų avarinių atjungimų grafikus, kurie sudaromi siekiant išvengti avarijos ar likviduoti elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų avariją;

13.2. vartotojų elektros galios ribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje trūksta generuojančios galios ir tuo momentu nėra galimybės ją aprūpinti Lietuvos energetikos sistemą;

13.3. vartotojų elektros energijos tiekimo ribojimo grafikus, kai elektros energetikos sistemoje elektros energijos gamybai dėl nenumatytų priežasčių trūksta kuro ir tuo metu nėra galimybės pristatyti kurą į elektros energijos gamybos vietą.

14. Šioje tvarkoje 13 punkte minėti grafikai sudaromi metams (nuo einamųjų metų lapkričio 1 d. iki kitų metų spalio 31 d.). Užduotis elektros energijos ir galios ribojimų bei avarinių atjungimų grafikams sudaryti pateikia perdavimo tinklo operatorius.

15. Perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai, sudarydami elektros energijos ir galios ribojimų bei avarinių atjungimų grafikus, nustato vartotojams elektros energijos ir galios ribojimo dydžius bei vartotojų atjungimo prioritetus ir eiliškumą atsižvelgdami į vartotojų gamybos technologinius ypatumus, elektros energijos tiekimo patikimumo kategoriją bei elektros energijos tiekimo schemas ypatumus. Grafikai turi būti sudaromi taip, kad elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas vartotojams sukeltų kuo mažesnius trikdžius ir nuostolius.

16. Į vartotojų avarinių atjungimų grafikus pirmiausia turi būti įtraukti vartotojai, kuriems elektros energija tiekama iš transformatorių pastovių su įrengtais automatikos ar televaldymo įrenginiais arba kuriuose yra budintis personalas.

Į avarinių atjungimų grafikus neįtraukiami vartotojai, kurie turi nepertraukiamą ir sudėtingą technologinį procesą, dėl kurių trumpalaikio atjungimo kyla grėsmė žmonių gyvybei, patiriama didelių materialinių nuostolių, sutrinka sudėtingi technologiniai procesai, svarbūs valstybės ir miesto ūkio veiklos procesai, gydymo įstaigos, ryšių, vandentiekio ir kanalizacijos įmonių, priešgaisrinės saugos technologiniai objektai, geležinkelio transportas, miesto elektrifikuotas visuomeninis transportas, vandens ir oro transporto dispečerinio valdymo centrai, blokavimo, signalizacijos ir apsaugos sistemų technologiniai objektai, ikimokyklinio amžiaus vaikų įstaigos, pieno fermos, gyvulininkystės kompleksai, paukštynai, galvijų prieauglio auginimo fermos, duonos kepyklos.

17. Į elektros energijos ar galios ribojimų ir avarinių atjungimų grafikus įtraukti vartotojai, gavę perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus pranešimą dėl elektros energijos ar galios ribojimo arba atjungimo vykdymą, turi būti iš anksto pasiruošę priemonės ir paskyrę už šių priemonių vykdymą atsakingus asmenis.

18. Apie elektros energijos ar galios ribojimus perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 24 valandas, pranešti tiekėjams ir vartotojams. Pranešama per Lietuvos radijo pirmąją programą arba visomis įmanomomis ryšio priemonėmis. Pranešime perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai turi nurodyti elektros energijos tiekimo ar galios apribojimų trukmę, jų dydį (eilę) ir laiką. Perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriams prireikus nedelsiant įvesti elektros galios apribojimo grafikus, jie visomis įmanomomis ryšio priemonėmis turi pranešti apie tai tiekėjams ir vartotojams ne vėliau kaip prieš 1 valandą.

19. Elektros energijos tiekimą nutraukti ar apriboti vartotojams be jų išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tai būtina siekiant išvengti avarijos energetikos sistemoje ar likviduoti patirtą avariją. Tokiais atvejais perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai vykdo vartotojų avarinių atjungimų grafiką. Elektros energijos tiekimo nutraukimo ar ribojimo priežastis perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai turi vėliau nedelsdami pranešti tiekėjams ir vartotojams.

V. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO NUTRAUKIMAS AR APRIBOJIMAS VYKDANT BŪTINUS ELEKTROS TINKLŲ PRIEŽIŪROS DARBUS

20. Elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų sutartyse turi būti numatytos vartotojų elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo sąlygos dėl planuojamų perdavimo ar skirstomųjų elektros tinklų ar kitų įrenginių priežiūros darbų (remonto, rekonstravimo, prijungimo arba perjungimo ir pan.). Elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų sutartyje, sudarytoje tarp perdavimo ar skirstomojo tinklo operatoriaus ir vartotojo, turi būti nustatyta vartotojo įrenginių didžiausia galima išjungimo trukmė per metus.

21. Elektros energijos tiekimo tinklų priežiūros darbams atlikti perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai turi iš anksto sudaryti grafikus.

22. Vykdamas elektros energijos tinklų priežiūros darbų grafiką perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai apie numatomus elektros energijos tiekimo nutraukimus ar apribojimus ne vėliau kaip prieš 15 kalendorinių dienų turi raštu (paštu, per kurjerį, faksimiliniu ryšiu arba viešai skelbiant vartotojo vietos laikraštyje) pranešti tiekėjams ir vartotojams, nurodydami elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo laiką ir trukmę.

23. Jei tiekėjas ar vartotojas (išskyrus fizinius asmenis, naudojančius elektros energiją buitiniams reikmėms), gavęs raštišką perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriaus pranešimą apie elektros energijos tiekimo nutraukimus ar apribojimus dėl elektros energijos planinių priežiūros darbų vykdymo, per 3 darbo dienas pareiškia nesutikimą, abi šalys per 3 darbo dienas privalo susitarti dėl visapusiškai priimtinos elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo datos. Jei sprendimas nerandamas, tai pats perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius, vadovaudamasis Elektros energijos perdavimo ar skirstymo sutartimi, turi nustatyti elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo datą ir laiką. Šiuo atveju elektros energijos tiekimas gali būti nutraukiamas ar apribojamas praėjus ne mažiau kaip 15 kalendorinių dienų nuo pirmojo pranešimo ir ne anksčiau kaip 3 dienoms nuo vartotojo informavimo apie pakartotinai nustatytą nutraukimo ar apribojimo datą.

24. Elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų sutartyje, sudarytoje tarp perdavimo ar skirstomojo tinklo operatoriaus ir vartotojo, gali būti numatyti ir kiti pranešimo būdai bei terminai.

25. Tiekėjai ir vartotojai neturi trukdyti perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriams atlikti elektros energijos tinklų planinius priežiūros darbus.

VI. NUOSTOLIŲ DĖL ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SKAIČIAVIMAS IR ATLYGINIMAS

26. Kai vartotojui nutraukiamas arba apribojamas elektros energijos tiekimas, išskyrus atvejus, nurodytus šios tvarkos 5 punkte, perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai atlygina vartotojui patirtus tiesioginius nuostolius.

27. Perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriai neatlygina vartotojui patirtų nuostolių, kai jam elektros energijos tiekimas nutraukiamas arba apribojamas dėl šių nenugalimos jėgos aplinkybių:

27.1. stichinių gamtos reiškinių (potvynio, perkūnijos, apšalo, šlapdribos, audros, ižo ir pan.) ir gaisro atvejais;

27.2. karo, teroristinių veiksmų;

27.3. vartotojo veiklos ar neveikimo;

27.4. trečiojo asmens veiklos (elektros įrenginių vagystės ar gadinimo, pašalinių daiktų užmetimo ant orinių elektros linijų laidų ir pan.); sisteminės priešavarinės automatikos poveikio (esant gedimui ar avarijai kitose energetikos sistemose).

28. Prašymą dėl nuostolių atlyginimo vartotojas turi pateikti perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriui per 10 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo dienos. Perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatorius, gavęs vartotojo prašymą, ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo jo gavimo turi jį išnagrinėti ir kartu su vartotoju sudaryti komisiją priežastims ištirti ir patirtų nuostolių dydžiui nustatyti.

29. Elektros energijos nutraukimo laikas, nepateiktos elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal perdavimo ar skirstomojo tinklo operatoriaus bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registruojančių prietaisų rodmenis. Nepagamintos, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekiai, sugadintos įrangos vertė nustatoma pagal vartotojo įrodančius dokumentus. Jeigu vartotojas nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių vertę nustato teismas.

30. Komisijos išvados ir rezultatai įforminami aktu. Bet kurios suinteresuotos šalies pageidavimu nustatant patirtų nuostolių vertę ir surašant aktą, gali dalyvauti nepriklausomi ekspertai, už kurių veiklą sumoka dėl nuostolių kalta šalis.

31. Nuostoliai, patirti dėl elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo, turi būti atlyginti per 15 kalendorinių dienų.

32. Jei vartotojas, eksploatuodamas elektros įrenginius, pažeidė galiojančių teisės aktų reikalavimus ir dėl jo veiksmų ar neveikimo elektros energijos tiekimo tinkluose, įrenginiuose ar prietaisuose įvyko avarija arba sutrikimas ir elektros energija nebuvo tiekiama kitiems vartotojams arba buvo daroma įtaka elektros energijos kokybei, kas atsiliepė kitų vartotojų technologiniam procesui, tai jis atlygina perdavimo ar skirstomųjų tinklų operatoriui ir kitiems vartotojams, kurie pareiškė pretenzijas tinklų operatoriui dėl elektros energijos kokybės, patirtus tiesioginius nuostolius. Avarių ir sutrikimų priežastys šiais atvejais nustatomos vadovaujantis Energetikos įrenginių avarių ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatais.

33. Ginčai, kilę dėl elektros energijos tiekimo nutraukimo ar ribojimo, dėl patirtų nuostolių vertės ir padarytos žalos atlyginimo, sprendžiami šalių susitarimu arba teismo tvarka.

ĮPAREIGOJIMŲ TEIKTI VIEŠUOSIUS INTERESUS ATITINKANČIAS PASLAUGAS DAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Europos Sąjungos 1996 m. gruodžio 19 d. direktyvos 96/92/EC „Dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių“ 3 straipsnis nustato, kad „valstybės narės, vadovaudamosi bendrais ekonominiais interesais, gali elektros energetikos sektoriaus įmonėms nustatyti įpareigojimus, susijusius su viešosiomis paslaugomis, reguliuojančius saugumą, tarp jų saugų tiekimą, jo reguliarumą, kokybę ir kainą bei aplinkos apsaugą. Šie įpareigojimai turi būti aiškūs, suprantami, nediskriminuojantys ir patikimi; valstybės narės nedelsdamos paskelbia ir praneša apie įpareigojimus Komisijai“.

2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (Žin., 2000, Nr. [66-1984](#), Nr. [113-3606](#); 2001, Nr. [56-1983](#)) 3, 5 ir 38 straipsniai nustato reguliavimo pagrindus, kuriais remdamasi Vyriausybė sudaro viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą ir gali įpareigoti rinkos, perdavimo ar skirstymo tinklų operatorius bei tiekėjus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Elektros energijos tiekėjai šių paslaugų teikimo sąnaudas gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [104-3713](#)) patvirtino Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašą.

3. Įpareigojimų teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas davimo taisyklės (toliau – taisyklės), sudarytos vadovaujantis nurodytais teisės aktais, nustato elektros energetikos sektoriaus paslaugų, susijusių su visuomenės saugumu, aplinkos apsauga ir elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančiuosius bei atliekinius energijos išteklius, bendrąsias davimo sąlygas ir reglamentuoja reikalavimus bei įpareigojimus tiekimo licencijos turėtojams, rinkos, perdavimo ir skirstymo tinklų operatoriams ir laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją, teikti šias paslaugas.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Viešieji interesus elektros energetikos sektoriuje – visokia veikla ar neveikimas elektros energetikos sektoriuje, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su visuomenės saugumu bei aplinkos apsauga, taip pat elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančiuosius, atliekinius energijos išteklius bei kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse.

Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos – elektros energetikos sektoriaus paslaugos, kurias nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, vadovaudamasi visuomenės interesais.

5. Taisyklės yra privalomos:

5.1. valstybės institucijoms ir juridiniams ar fiziniams asmenims, kurių kompetencijai priklauso elektros rinkos funkcionavimo, elektros energijos gamybos, tiekimo, perdavimo, skirstymo ir kt. klausimų sprendimas;

5.2. savivaldybės institucijoms, kurių teritorijoje yra elektros gamybos, tiekimo, perdavimo ir skirstymo įmonės.

II. ELEKTROS ENERGIJOS SUPIRKIMO REIKALAVIMAI IR ĮPAREIGOJIMAI

6. Tiekimo licencijos turėtojai privalo supirkti elektros energiją, pagamintą gamintojų, prijungtų prie perdavimo tinklo, naudojant atsinaujinančiuosius bei atliekinius energijos išteklius, ir

parduoti ją savo vartotojams. Šis reikalavimas taikomas ir laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją. Superkant šią energiją taikomos tokios sąlygos:

6.1. perdavimo tinklų operatorius vienodomis ir nediskriminuojančiomis sąlygomis paskirsto tiekėjams konkretų superkamos elektros energijos kiekį, atsižvelgdamas į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytą proporciją ir vidutinę kainą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

6.2. Valstybinė kainų ir energetikos veiklos kontrolės komisija nustato elektros energijos supirkimo kainą;

6.3. tiekėjai superkamą energiją įtraukia į apskaitą atskirose sąskaitose, be to, šios paslaugos teikimo sąnaudas jie gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus;

6.4. perdavimo tinklo operatorius turi užtikrinti pirmenybinį elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančiuosius ir atliekinius energijos išteklius, transportavimą elektros perdavimo tinklais (kai laidumas ribotas).

7. Tiekimo licencijos turėtojai privalo supirkti elektros energiją, pagamintą termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai jos tiekia šilumą į miestų centralizuotuosius šilumos tiekimo tinklus, ir parduoti ją savo vartotojams. Šis reikalavimas taikomas ir laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją. Superkant šią energiją taikomos tokios sąlygos:

7.1. Ūkio ministerija nustato elektrinių, iš kurių būtina supirkti elektros energiją, sąrašą ir supirkimo apimtį per kiekvienių kalendorinius metus;

7.2. perdavimo tinklų operatorius vienodomis ir nediskriminuojančiomis sąlygomis paskirsto tiekėjams konkretų superkamos elektros energijos kiekį, atsižvelgdamas į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytą proporciją ir vidutinę kainą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

7.3. Valstybinė kainų ir energetikos veiklos kontrolės komisija nustato elektros energijos supirkimo kainos reguliavimo tvarką;

7.4. tiekėjai šios paslaugos teikimo sąnaudas gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus.

8. Tiekimo licencijos turėtojai privalo supirkti elektros energiją, pagamintą nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina energetikos sistemos rezervams užtikrinti, ir parduoti energiją savo vartotojams. Šis reikalavimas taikomas ir laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją. Superkant šią energiją taikomos tokios sąlygos:

8.1. Ūkio ministerija nustato elektrinių, iš kurių būtina supirkti elektros energiją, sąrašą ir supirkimo apimtį per kiekvienių kalendorinius metus;

8.2. perdavimo tinklų operatorius vienodomis ir nediskriminuojančiomis sąlygomis paskirsto tiekėjams konkretų superkamos elektros energijos kiekį, atsižvelgdamas į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytą proporciją ir vidutinę kainą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

8.3. Valstybinė kainų ir energetikos veiklos kontrolės komisija nustato elektros energijos supirkimo kainos reguliavimo tvarką;

8.4. tiekėjai šios paslaugos teikimo sąnaudas gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus.

9. Visuomeninio tiekimo licencijos turėtojai privalo supirkti elektros energiją, pagamintą gamintojų, prijungtų prie skirstomojo tinklo, naudojant atsinaujinančiuosius bei atliekinius energijos išteklius, ir parduoti ją savo vartotojams. Šis reikalavimas taikomas ir laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją. Superkant šią energiją taikomos tokios sąlygos:

9.1. Valstybinė kainų ir energetikos veiklos kontrolės komisija nustato elektros energijos supirkimo kainą;

9.2. visuomeniniai tiekėjai superkamą energiją įtraukia į apskaitą atskirose sąskaitose, be to, šios paslaugos teikimo sąnaudas jie gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus.

10. Tiekimo licencijos turėtojai ir laisvieji vartotojai, importuojantys elektros energiją, privalo sumokėti atominės energetikos darbo saugumo užtikrinimo, atliekų saugojimo ir laidojimo išlaidas. Mokant už šias išlaidas taikomos tokios sąlygos:

10.1. Valstybinė kainų ir energetikos veiklos kontrolės komisija Ūkio ministerijos teikimu, kuriame atsižvelgiama į Europos Sąjungos, G-7 valstybių grupės ir kitų valstybių bei tarptautinių finansų institucijų ilgalaikę ir esminę finansinę pagalbą, nustato būtinas lėšas atominės energetikos darbo saugumo užtikrinimo, atliekų saugojimo ir laidojimo išlaidoms padengti per kalendorinius metus;

10.2. perdavimo tinklų operatorius paskirsto šias lėšas kiekvienam tiekimo licencijos turėtojui ir laisvajam vartotojui, importuojančiam elektros energiją, proporcingai numatomam pirkti elektros energijos kiekiui;

Punkto pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

10.3. tiekėjai šias lėšas įtraukia į apskaitą atskirose sąskaitose, be to, šios paslaugos teikimo sąnaudas jie gali įtraukti į elektros energijos pardavimo vartotojams tarifus;

10.4. perdavimo tinklų operatorius iš tiekėjų gautas šios paslaugos teikimo lėšas privalo pervesti įmonėms, kurios atlieka atominės energetikos darbo saugumo užtikrinimo, atliekų saugojimo ir laidojimo darbus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

11. Gamintojai, atitinkantys 7 ir 8 punktuose nurodytas kategorijas, ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų liepos 1 dienos privalo raštu kreiptis į Ūkio ministeriją dėl planuojamos parduoti elektros energijos apimties nustatymo. Prie prašymo būtina pridėti:

11.1. įmonės registravimo pažymėjimo ir įmonės įstatų kopijas, patvirtintas įmonės antspaudu ir vadovo parašu;

11.2. dokumentus, patvirtinančius, kad gamintojas priskirtinas vienai iš gamintojų kategorijų, nurodytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1474 (Žin., 2001, Nr. [104-3713](#)) patvirtintame Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąraše;

11.3. prašomą patvirtinti elektros energijos tiekimo apimtį ir motyvus tokiai apimčiai nustatyti.

12. Ūkio ministerija ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų rugpjūčio 1 dienos privalo patvirtinti kreipimesi nurodytą elektros energijos supirkimo apimtį arba argumentuotai sumažinti ar atsisakyti jas patvirtinti bei raštu informuoti visus dėl tokios apimties patvirtinimo besikreipusius gamintojus, rinkos operatorių ir Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją.

13. Gamintojai, kuriems šiose taisyklėse nurodyta tvarka Ūkio ministerija nustato konkrečią pardavimo apimtį, ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų rugpjūčio 15 dienos skaičiuoja kainas, atsižvelgdami į Ūkio ministerijos nustatytą apimtį, ir pristato Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai apskaičiavimus kainų pagrįstumui patikrinti.

14. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų rugsėjo 15 dienos nustato, ar kainos apskaičiuotos laikantis nustatytos metodikos ir tvarkos. Gamintojams per 30 dienų neištaisius nurodytų klaidų, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija turi teisę vienašališkai nustatyti gamintojų kainas.

15. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąraše nurodytą elektros energiją iš gamintojų, prijungtų prie perdavimo tinklų, kurios supirkimo apimtį tvirtina Ūkio ministerija, centralizuotai paskirsto perdavimo tinklo operatoriaus licencijos turėtojas visiems tiekėjams bei laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją.

Perdavimo tinklų operatorius, paskirstydamas Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąraše nurodytą elektros energiją tiekėjams bei laisviesiems vartotojams, importuojantiems elektros energiją, privalo vadovautis lygiateisiškumo principu, atsižvelgdamas į įpareigojimų dydį, priskirtą

visuomeniniams tiekėjams, superkantiems elektros energiją iš gamintojų, prijungtų prie skirstomųjų tinklų.

Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energijos kainai ir proporcijai nustatyti perdavimo tinklų operatorius privalo parengti ir pateikti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai patvirtinti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energijos pardavimo tiekėjams apimčių ir kainos skaičiavimo metodiką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 10220201SAK00000453

16. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąraše nurodytą elektros energiją iš gamintojų, prijungtų prie skirstomųjų tinklų, kurių supirkimo apimtį tvirtina Ūkio ministerija, centralizuotai superka to regiono, kuriame yra šis gamintojas, visuomeninis tiekėjas.

III. IPAREIGOJIMAI UŽTIKRINTI VISŲ VARTOTOJŲ APRŪPINIMĄ ELEKTROS ENERGIJA

17. Perdavimo tinklų ir skirstomųjų tinklų operatoriai privalo garantuoti visų vartotojų, įvykdžiusių atitinkamus norminiais dokumentais apibrėžtus reikalavimus, prijungimą prie perdavimo ar skirstomųjų elektros tinklų ir užtikrinti jiems reguliarią (patikimą) elektros energijos tiekimą. Energijos perdavimo ir skirstymo kokybė turi atitikti atitinkamų standartų reikalavimus.

Jei avarinėse situacijose būtina apriboti vartojimą, tai vartotojams elektros energija turi būti atjungiamą ar apribojama pagal iš anksto nustatytus ir viešai paskelbtus vartojimo apribojimo prioritetus.

18. Visuomeniniai ir nepriklausomi tiekėjai bei skirstomųjų tinklų ir perdavimo tinklų operatoriai, sudarydami su vartotojais atitinkamas elektros pardavimo, transportavimo ar naudojimosi tinklu sutartis, privalo užtikrinti vartotojų interesų gynimą. Tam sutartyse privaloma patenkinti šiuos reikalavimus:

18.1. sutarties sąvokos ir sąlygos turi būti aiškios ir užtikrinti vartotojams skaidrią informaciją apie numatomas paslaugas, jų tarifus, atsiskaitymus už energiją, paslaugų kokybę ir kompensavimą, jei kokybės reikalavimai bus pažeidžiami;

18.2. ginčų sprendimo mechanizmas turi būti aiškus ir reikalauti mažai išlaidų.

IV. ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMAS

19. Perdavimo tinklo operatorius privalo plėtoti šalies energetikos sistemos infrastruktūrą ir sisteminius ryšius siekdamas patenkinti augančius šalies elektros energijos poreikius, aiškiai ir skaidriai reglamentuodamas su tuo susijusias išlaidas bei jų kompensavimo tvarką.

20. Ūkio ministerija:

20.1. atlieka su tiekimo saugumu susijusių klausimų stebėseną (monitoringą) šalies elektros energijos rinkoje ir kasmet iki liepos 31 d. paskelbia ataskaitą su išvadomis ir pasiūlymais. Stebėseną turi apimti šiuos klausimus: tiekimo šaltinių pajėgumo ir poreikių balansas, laukiami galios poreikiai ir planuojami ar statomi šaltinių pajėgumo objektai, taip pat konkurencijos apimtis šalies rinkoje;

20.2. palaiko ryšius su Europos Sąjungos institucijomis, informuoja jas apie priemones, kurios buvo priimtos nustatant įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Juridiniai ir fiziniai asmenys, pažeidę šias taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

22. Ūkio ministerija ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pagal savo kompetenciją kontroliuoja, kaip laikomasi šių taisyklių nuostatų.

23. Ūkio ministerijos sprendimai dėl elektros energijos supirkimo iš šių taisyklių II skyriuje nurodytų elektrinių (sąrašas ir supirkimo apimties klausimai) gali būti skundžiami įstatymų nustatyta tvarka.

ENERGETIKOS ĮRENGINIŲ AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ TYRIMO IR APSKAITOS NUOSTATAI

I. BENDROJI DALIS

1. Šie nuostatai reglamentuoja elektros, šilumos, dujų įrenginiuose (toliau – energetikos įrenginiuose) įvykusių avarių, sutrikimų tyrimo tvarką ir yra privalomi fiziniams bei juridiniams asmenims, turintiems energetikos įrenginius, kurie gamina, tiekia, paskirsto ar vartoja elektros, šilumos energiją (toliau – energiją), degiąsias gamtines ir suskystintąsias angliavandenilines dujas, naudojamas kurui (toliau – dujas), neatsižvelgiant į žinybinį pavaldumą ir nuosavybės formas.

Dėl energetikos įrenginio avarijos, sutrikimo įvykę nelaimingi atsitikimai, susiję su darbo sutartimi sulygtu darbu, tiriami vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais, patvirtintais 2001 m. birželio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 748 (Žin., 2001, Nr. [53-1881](#)). Mirtini ir sunkūs buitiniai nelaimingi atsitikimai, susiję su elektros, šilumos ir dujų įrenginių pavojingais ir kenksmingais veiksniais, tiriami vadovaujantis šių atsitikimų tyrimo tvarka, patvirtinta 2001 m. lapkričio 28 d. Energetikos valstybinės inspekcijos įsakymu Nr. 55 (Žin., 2001, Nr. [102-3649](#)).

Jei dėl energetikos įrenginio gedimo ar sutrikimo pavojingame objekte įvyksta pramoninė avarija, ji tirinama vadovaujantis Pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. rugpjūčio 4 d. nutarimu Nr. 1090 (Žin., 1995, Nr. [65-1625](#)), dalyvaujant Energetikos valstybinės inspekcijos pareigūnui.

2. Energetikos įrenginių avarių, šių įrenginių darbo sutrikimų tyrimo tikslas: nustatyti avarių, sutrikimų priežastis, numatyti priemones panašiams atvejams išvengti, įvertinti energetikos įrenginių darbo patikimumą, saugumą, personalo veiksmus.

3. Energetikos įrenginių darbo sutrikimai, elektros, šilumos gamybos bei šių energijos rūšių ir dujų perdavimo, paskirstymo, vartojimo nutraukimai ar apribojimai pagal jų pobūdį bei pasekmes skirstomi į avarijas ir sutrikimus (žr. II skyrių). Branduolinės energetikos objektuose šie sutrikimai klasifikuojami remiantis teisės aktais, reglamentuojančiais šių objektų eksploatavimą, tačiau įvykus incidentui su elektros, šilumos bei dujų įrenginiais ir jei toks incidentas pagal šiuos Nuostatus būtų klasifikuojamas kaip energetikos įrenginių avarija ar sutrikimas, tai dalyvauti tiriant tokį incidentą turi būti kviečiamas Energetikos valstybinės inspekcijos atstovas. Apie tokį incidentą pranešama remiantis šių Nuostatų 4 punktu.

4. Energetikos įrenginio valdytojas ar jo įgaliotas asmuo, sužinojęs apie įvykusią avariją ar sutrikimą, taip pat dėl energetikos įrenginių avarijos ar sutrikimo nukentėjus darbuotojams bei padarius žalą aplinkai, ne vėliau kaip per 4 valandas, o jei šie įvykiai įvyksta nedarbo dieną, tai ne vėliau kaip per 2 valandas prasidėjus darbo dienai privalo pranešti Energetikos valstybinės inspekcijos teritoriniams skyriams, taip pat organizuoti avarių, sutrikimų tyrimą, jų padarinių lokalizavimą ir likvidavimą. Apie šiuos įvykius būtina pranešti ir kitoms institucijoms, jei tai nustatyta kituose teisės aktuose.

5. Tais atvejais, kai avarija ar sutrikimas susiję su energetikos įrenginių (prietaisų) naudojimu gyvenamuosiuose namuose, apie šiuos įvykius vietos savivaldos institucijos praneša Energetikos valstybinės inspekcijos teritoriniam skyriui.

6. Kiekvienas apskaitomas sutrikimas turi būti klasifikuojamas pagal sunkiausias pasekmes.

7. Tyrimo dokumentuose nustatytas organizacines ir technines priemones privaloma vykdyti nurodytais terminais.

8. Už avarijos ar sutrikimo nuslėpimą, jų aplinkybių pakeitimą, nepranešimą šių Nuostatų 4 punktu nustatytu laiku atsako objekto, kuriame įvyko šis įvykis, vadovas, valdytojas teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Pagrindinės sąvokos ir apibrėžimai:

energetikos sektorius – energetikos dalis, susijusi su kuria nors energijos išteklių ar energijos rūšimi: kuru, elektra, šiluma;

energetikos įrenginiai:

- *elektros įrenginiai* – tai įrenginiai (mašinos, aparatai, linijos ir jų pagalbiniai įtaisai), skirti elektros energijai gaminti, kaupti, perduoti, keisti (transformuoti), paskirstyti arba vartoti;

- *šilumos įrenginiai* – įrenginiai, kuriais šilumos energija gaminama, kaupiama, redukuojama, perduodama, skirstoma, vartojama, taip pat kuriuose skystasis arba kietasis kuras bei vanduo paruošiami šilumai gaminti ir tiekti;

- *dujų įrenginiai* – tai įrenginiai, kuriais degiosios gamtinės ar suskystintosios angliavandenilinės dujos naudojamos kurui, tiekiamos, transportuojamos, skirstomos, saugomos, vartojamos;

pagrindinė (elektrinės, transformatorinės pastotės, elektros ar šilumos tinklo, katilinės) schema – schema, sujungianti elektros ar šilumos įrenginius, tarp jų ir rezervinius, be kurių neįmanoma atlikti pagrindinės objekto funkcijos projekcinio patikimumo, efektyvumo ir saugumo lygiu;

dujas deginantys įrenginiai – įvairios paskirties įrenginiai dujoms deginti su degimui reikalingo oro padavimo ir degimo produktų šalinimo įranga bei jų instaliacija;

dujų tiekimo sistema (-os) – dujų vamzdynų ir įrenginių dujoms tiekti, transportuoti ir skirstyti visuma kartu su apsaugos nuo elektrocheminės korozijos įrenginiais;

buitiniai dujiniai prietaisai – dujas deginantys prietaisai su degimui reikalingo oro padavimo ir degimo produktų šalinimo sistemomis: viryklės, vandens šildytuvai, šildymo katilai, oro šildytuvai, židiniai ir kiti šildymo prietaisai, kurių galia ne didesnė kaip 120 kW;

šilumos šaltinis – šilumos įrenginių, kuriuose gaminama šilumos energija, visuma;

šilumos tinklų magistralė – vamzdynų sistema, skirta šilumai perduoti tarp šilumos šaltinių ar tarp šilumos šaltinių ir paskirstomųjų šilumos tinklų;

energetikos įrenginių techninis eksploatavimas – įrenginių arba jų sudėtinių dalių technologinis valdymas, techninė priežiūra, operatyvus defektų šalinimas, remontas, matavimai, bandymai, paleidimo ir derinimo darbai;

energetikos įmonė – ekonomiškai ir juridškai įteisintas savarankiškas ūkio subjektas, kurio vienas ar keli pagrindiniai tikslai yra energetinė veikla;

gamybinis vienetas – katilinė, elektrinė ar kitas įmonės padalinys, turintis atskirą teritoriją ir gaminantis produkciją;

energetikos įrenginius eksploatuojanti organizacija – tai įmonė, turinti atitinkamos energetinės veiklos leidimą, eksploatuojanti pagal sutartį kitų įmonių (savininkų, valdytojų) energetikos įrenginius;

savininkas – asmuo, disponuojantis nuosavybės teise turimą turtą;

valdytojas – asmuo, valdantis kito asmens nuosavybės teise turimą turtą;

vartotojas – tai fizinis arba juridinis asmuo, kuris nustatyta tvarka vartoja elektros, šilumos energiją, dujas;

elektros, šilumos energijos tiekėjas – tai fizinis arba juridinis asmuo, turintis teisę tiekti elektros, šilumos energiją vartotojui pagal tarpusavyje sudarytą tiekimo ir vartojimo sutartį;

vandens telkiniai – jūra, upės, ežerai ir dirbtiniai vandens telkiniai, esantys už įmonės (gamybinio vieneto) teritorijos ribų, neįeinantys į uždara apytakinę vandens sistemą;

ypatingoji ekologinė situacija – pavojinga aplinkos būklė, kai dėl ūkinės veiklos, avarijos ar kitokio įvykio bei gamtinių priežasčių labai ir (ar) nuolat viršijami aplinkos kokybės normatyvai, degradoja aplinka;

pavojingas objektas – įmonė, sandėlis arba kitas statinys, kuriame nuolat arba laikinai gaminama, perdirbama, laikoma, perkraunama, naudojama, sandėliuojama arba neutralizuojama viena arba kelios pavojingosios medžiagos ar jų atliekos (toliau vadinama – pavojingosios medžiagos), kurių kiekis yra didesnis už nustatytą šios medžiagos ribinį kiekį.

II. AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ POŽYMAI

10. Prie avarių elektros įrenginiuose priskiriama:

10.1. elektrinės, katilinės pagrindinės elektros schemos įrenginio ar jo valdymo, relinės apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sprogimas, gaisras, pastato ar statinio (jo dalies) sugriuvimas, neleistinos laikančiųjų konstrukcijų deformacijos, dėl ko įrenginys buvo avarine tvarka remontuojamas, keičiamas ir jo nebuvo įmanoma eksploatuoti ilgiau kaip 25 paras;

10.2. elektrinės (vieno gamybinio vieneto) visos veikiančios (elektros ir šilumos) galios avarinis arba klaidingas išjungimas, jeigu darbe buvo daugiau kaip vienas blokas, o suminė elektros ir šilumos apkrova sudarė daugiau kaip 50 MW;

10.3. elektros tinklų 110 kV ir aukštesnės įtampos linijos ar pastotės pagrindinės elektros schemos įrenginio ar jo valdymo, relinės apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sprogimas, gaisras, pastato ar statinio (jo dalies) sugriuvimas, neleistinos laikančiųjų konstrukcijų deformacijos, dėl ko įrenginys buvo avarine tvarka remontuojamas, keičiamas ir jo nebuvo įmanoma eksploatuoti ilgiau kaip 25 paras;

10.4. išjungimas vartotojų grupės, kurių bendra vartojamoji galia sudarė 100 MW ir daugiau (išskyrus tuos vartotojus, kuriems elektros tiekimas buvo atnaujintas automatikos įrenginių veikimu);

10.5. energetikos sistemos darbas, be pertraukos trukęs vieną valandą ir ilgiau, esant dažniui, žemesniam kaip 49,0 Hz, arba kai toks darbas per parą su pertraukomis truko ilgiau kaip 3 valandas, o Lietuvos energetikos sistemai dirbant atskirai nuo kitų energetikos sistemų, kai vieną valandą ar ilgiau elektros srovės dažnis žemesnis negu 49,5 Hz arba kai tokiu dažniu dirbama per parą su pertraukomis ilgiau kaip 3 valandas;

10.6. 10 kV ir aukštesnės įtampos elektros linijų masinis išjungimas arba jų pažeidimai dėl stichinių reiškinių, esant suminiam elektros energijos nepatiekimui daugiau kaip 500 MWh.

Stichiniams reiškiniams vykstant su pertraukomis, neviršijant 2 parų, jų pasekmės priskiriamos vienai avarijai;

10.7. elektros energijos tiekimo gyvenamajai vietai (miestui ar jo daliai, gyvenvietei) nutraukimas ilgesniam kaip 12 val. laikotarpiui, kai gyventojų skaičius yra 20 tūkstančių ar didesnis;

10.8. hidroelektrinės (1 MW arba didesnės bendros galios) statinių ar įrenginių pažeidimai, dėl ko buvo išleistas iš saugyklos vanduo;

10.9. vartotojų, kai įmonėje (gamybiniame vienetė), kurioje dirba 300 ar daugiau darbuotojų, elektros įrenginių gedimas, dėl ko išsijungė pagrindiniai gamybos ir technologijos įrenginiai bei dėl to įmonėje (gamybiniame vienetė) ilgiau kaip 36 valandas nebuvo gaminama produkcija ar išleidžiamos produkcijos apimtis sumažėjo daugiau negu jos vidutiniškai pagaminama per tą laikotarpį, įvertinant pagamintos produkcijos vidurkį trijų darbo dienų laikotarpiu iki avarijos;

10.10. įvykis elektros įrenginiuose, dėl kurio susidarė ypatingoji ekologinė situacija.

11. Prie avarių šilumos įrenginiuose priskiriama:

11.1. elektrinės, katilinės pagrindinės šilumos schemos įrenginio ar jo valdymo, apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sprogimas, gaisras, pastato ar statinio (jo dalies) sugriuvimas, neleistinos laikančiųjų konstrukcijų deformacijos, dėl ko įrenginys buvo avarine tvarka remontuojamas, keičiamas ir jo nebuvo įmanoma eksploatuoti ilgiau kaip 25 paras;

11.2. elektrinės (gamybinio vieneto) visos veikiančios (šilumos) galios avarinis ar klaidingas išjungimas, jeigu darbe buvo daugiau kaip vienas blokas (katilas), o suminė šilumos apkrova sudarė daugiau kaip 50 MW;

11.3. priverstinis šilumos šaltinio arba dalies magistralinio šilumos tinklo (200 mm ar didesnio skersmens) atjungimas, dėl ko buvo nutrauktas šilumos tiekimas vartotojams:

11.3.1. gamybai ir technologijai, dėl ko įmonėje (gamybiniame vienetė), kurioje dirba 300 ar daugiau darbuotojų, 36 val. arba ilgiau nebuvo gaminama produkcija ar išleidžiamos produkcijos apimtis sumažėjo daugiau negu jos vidutiniškai pagaminama per tą laikotarpį, įvertinant pagamintos produkcijos vidurkį trijų darbo dienų laikotarpiu iki avarijos;

11.3.2. gyvenamiesiems namams, kuriuose gyvena 5000 ir daugiau gyventojų, socialinės ir komunalinės paskirties objektams šildymo sezono metu šilumos tiekimas nutrauktas 36 val. ar ilgesniam laikotarpiui;

- 11.4. įvykis šilumos įrenginiuose, dėl kurio susidarė ypatingoji ekologinė situacija.
12. Prie avarijų dujų įrenginiuose priskiriama:
 - 12.1. degių gamtinių ar suskystintųjų angliavandenilinių dujų ir oro mišinio sprogimai, gaisrai, išsiveržusių dujų užsiliepsnojimai, dėl ko buvo sužaloti žmonės ar sugadintas turtas:
 - 12.1.1. magistraliniuose dujotiekiuose;
 - 12.1.2. suskystintųjų ar suslėgtųjų dujų priėmimo ir išdavimo stotyse, punktuose;
 - 12.1.3. dujų tiekimo sistemose (15 m zonoje į abi puses nuo dujotiekio esančiuose inžinerijos tinklų šuliniuose, pastatų rūsiuose, kolektoriuose) ar dujų slėgį reguliuojančiuose objektuose;
 - 12.1.4. statiniuose, kuriuose įrengti dujas deginantys įrenginiai, ar šiuose įrenginiuose;
 - 12.2. įvykis dujų įrenginiuose, dėl ko susidarė ypatingoji ekologinė situacija.
13. Prie sutrikimų elektros įrenginiuose priskiriama:
 - 13.1. elektrinės, katilinės pagrindinės elektros schemos įrenginio, jo valdymo, relinės apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sprogimas, gaisras, pastato ar statinio (jo dalies) sugriuvimas, neleistinos laikančiųjų konstrukcijų deformacijos, dėl ko įrenginys buvo avarine tvarka remontuojamas, keičiamas ir jo nebuvo įmanoma eksploatuoti nuo 7 iki 25 parų;
 - 13.2. elektros tinklų 35 kV ir aukštesnės įtampos linijos ar pastotės pagrindinės elektros schemos įrenginio ar jo valdymo, relinės apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sprogimas, gaisras, pastato ar statinio sugriuvimas, dėl ko įrenginys buvo avarine tvarka remontuojamas, keičiamas ir jo nebuvo įmanoma eksploatuoti nuo 7 iki 25 parų;
 - 13.3. elektros energijos tiekimo nutraukimas I ar II kategorijos vartotojui ilgiau, negu nurodyta sutartyje tarp elektros energijos tiekėjo ir vartotojo, išskyrus atvejus, nustatytus Elektros energijos tiekimo ir vartojimo taisyklėse;
 - 13.4. išjungimas elektros vartotojų, kurių bendra vartojamoji galia sudarė daugiau kaip 50 MW (išskyrus tuos vartotojus, kuriems elektros tiekimas buvo atnaujintas automatikos įrenginiais);
 - 13.5. elektrinės (daugiau kaip 10 MW) visos veikiančios generuojančios galios (elektros) išjungimas viename gamybiniame vienetė, jeigu tuo pat metu išsijungė ir pagrindinis šilumos galios šaltinis;
 - 13.6. 10 kV ir aukštesnės įtampos elektros linijų masinis išjungimas arba pažeidimas dėl stichinių reiškinių, esant suminiam elektros energijos nepatiekimui nuo 50 MWh iki 500 MWh;
 - 13.7. elektros energijos tiekimo gyvenamajai vietai (miestui ar jo daliai, gyvenvietei) nutraukimas 6 valandų ar ilgesniam laikotarpiui, kai gyventojų skaičius yra 5 tūkstančiai ar didesnis;
 - 13.8. elektrinės (10 MW ir daugiau) elektros įrenginių nepaleidimas dispečeriniame grafike nustatytu laiku arba pagal dispečerio potvarkį ar paveikus priešavarinei automatikai, dėl ko buvo nutrauktas arba ribojamas elektros energijos tiekimas vartotojams;
 - 13.9. vartotojų, kai įmonėje (gamybiniame vienetė), kurioje dirba 100 ar daugiau darbuotojų, elektros įrenginių gedimas, dėl ko išsijungė pagrindiniai gamybos ir technologijos įrenginiai bei dėl to įmonėje (gamybiniame vienetė) ilgiau kaip 8 valandas nebuvo gaminama produkcija ar išleidžiamos produkcijos apimtis sumažėjo daugiau negu jos vidutiniškai pagaminama per tą laikotarpį, įvertinant pagamintos produkcijos vidurkį trijų darbo dienų laikotarpiu iki sutrikimo;
 - 13.10. elektros įrenginio gedimas, jo darbo režimo sutrikimas ar kitos priežastys, dėl kurių kenksmingos medžiagos buvo išleistos į vandens telkinius, viršijant leistinas užterštumo normas;
 - 13.11. energetikos sistemos darbas, be pertraukos trukęs vieną valandą ir ilgiau, esant dažniui, žemesniam kaip 49,2 Hz, arba kai toks darbas per parą su pertraukomis truko ilgiau kaip 3 valandas.
14. Prie sutrikimų šilumos įrenginiuose priskiriama:
 - 14.1. elektrinės, katilinės pagrindinės šilumos schemos įrenginio ar jo valdymo, apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sprogimas, gaisras, pastato ar statinio (jo dalies) sugriuvimas, neleistinos laikančiųjų konstrukcijų deformacijos, dėl ko įrenginys buvo avarine tvarka remontuojamas, keičiamas arba jo nebuvo įmanoma eksploatuoti nuo 7 iki 25 parų;

14.2. elektrinės, katilinės (vieno gamybinio vieneto) visos veikiančios (šilumos) galios avarinis ar klaidingas išjungimas, kai suminė šilumos apkrova sudarė 30 MW ir daugiau;

14.3. šilumos energijos tiekimo nutraukimas vartotojui ilgiau, negu nurodyta sutartyje tarp šilumos energijos tiekėjo ir vartotojo, išskyrus atvejus, nustatytus Šilumos energijos tiekimo ir vartojimo taisyklėse;

14.4. elektrinės, katilinės (10 MW ir daugiau) įrenginių nepaleidimas dispečeriniame grafike nustatyto laiku arba pagal dispečerio potvarkį, dėl ko buvo nutrauktas ar ribojamas šilumos tiekimas vartotojams;

14.5. priverstinis šilumos šaltinio arba dalies magistralinio šilumos tinklo (200 mm ar didesnio skersmens) atjungimas, dėl ko buvo nutrauktas šilumos tiekimas vartotojams;

14.5.1. gamybai ir technologijai, dėl ko įmonėje (gamybiniame vienetė), kurioje dirba 100 ar daugiau darbuotojų, 8 valandas arba ilgiau nebuvo gaminama produkcija ar išleidžiamos produkcijos apimtis sumažėjo daugiau negu jos vidutiniškai pagaminama per tą laikotarpį, įvertinant pagamintos produkcijos vidurkį trijų darbo dienų laikotarpiu iki sutrikimo;

14.5.2. gyvenamiesiems namams, kuriuose gyvena 300 ir daugiau gyventojų, socialinės ir komunalinės paskirties objektams, šildymo sezono metu šilumos tiekimas nutrauktas 16 valandų ar ilgesniam laikotarpiui;

14.5.3. gyvenamųjų namų, kuriuose gyvena 300 ir daugiau gyventojų, socialinės ir komunalinės paskirties objektų, atvirų karšto vandens tiekimo sistemų užteršimas naftos produktais;

14.6. šilumos įrenginio gedimas, jo darbo režimo sutrikimas ar kitos priežastys, dėl kurių kenksmingos medžiagos buvo išleistos į vandens telkinius;

14.7. elektrinės, katilinės įrenginio gedimas ar jo darbo režimo sutrikimas, dėl ko nusistovėjusiame režime dūmų išleidimas į aplinką ilgiau negu 1 val. laikotarpiu 2 ir daugiau kartų viršijo leistiną užterštumo normą.

15. Prie sutrikimų dujų įrenginiuose priskiriama:

15.1. degiųjų gamtinių ar suskystintųjų angliavandenilinių dujų ir oro mišinio sprogimai, gaisrai, išsiveržusių dujų užsiliepsnojimai, dėl ko buvo sužaloti žmonės ar sugadintas turtas statiniuose, kuriuose įrengti buitiniai dujiniai prietaisai;

15.2. neplanuotas dujų tiekimo nutraukimas dėl magistralinių dujotiekių, dujų tiekimo sistemų ar jų sudedamųjų dalių mechaninių, korozinių ar darbo sutrikimų;

15.2.1. gamybai ir technologijai, dėl ko įmonėje (gamybiniame vienetė), kurioje dirba 100 ar daugiau darbuotojų, 8 val. arba ilgiau nebuvo gaminama produkcija ar išleidžiamos produkcijos apimtis sumažėjo daugiau negu jos vidutiniškai pagaminama per tą laikotarpį, įvertinant pagamintos produkcijos vidurkį trijų darbo dienų laikotarpiu iki sutrikimo;

15.2.2. miestui, jo daliai, gyvenvietei, gyvenamųjų namų grupei (daugiau kaip vienam daugiabučiui namui arba penkiems ir daugiau individualiems namams);

15.3. vartotojų, kai įmonėje (gamybiniame vienetė), kurioje dirba 100 ar daugiau darbuotojų, dujų tiekimo sistemų ar jų sudedamųjų dalių sutrikimai, dėl ko įmonėje (gamybiniame vienetė) ilgiau kaip 8 valandas nebuvo gaminama produkcija ar išleidžiamos produkcijos apimtis sumažėjo daugiau negu jos vidutiniškai pagaminama per tą laikotarpį, įvertinant pagamintos produkcijos vidurkį trijų darbo dienų laikotarpiu iki sutrikimo;

15.4. dujų įrenginio gedimas, jo darbo režimo sutrikimas ar kitos priežastys, dėl kurių kenksmingų medžiagų išleidimas į aplinką ilgiau negu 1 val. laikotarpiu 2 ir daugiau kartų viršijo leistiną užterštumo normą.

III. AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ KLASIFIKACIJA PAGAL JŲ PRIEŽASTIS

16. Avarių, sutrikimų priežastys klasifikuojamos pagal šiuos požymius:

16.1. operatyvinio personalo klaida;

16.2. neoperatyvinio personalo klaida;

16.3. įrenginių konstrukcijų defektai;

16.4. pastatų ir statinių defektai;

16.5. remonto darbų defektai;

- 16.6. įrenginių susidėvėjimas, medžiagų savybių pakitimas (struktūriniai pakitimai, valkšnumas, nuovargis, senėjimas ir pan.);
- 16.7. nepakankama normatyvinių dokumentų kokybė;
- 16.8. gamybos instrukcijų ir kitų norminių dokumentų reikalavimų nevykdymas eksploatuojant įrenginius;
- 16.9. norminių dokumentų skaičiuotėse nenumatytų procesų atsiradimas, viršnorminiai komutaciniai ir atmosferiniai viršįtampiai, sudėtingi trumpieji jungimai, vienkartinis sutapimas keleto avarinių procesų ir įrenginių sutrikimų;
- 16.10. įrenginių projektavimo, konstravimo klaidos, gamybos defektai;
- 16.11. statybos, montavimo defektai;
- 16.12. stichinių reiškinių poveikis;
- 16.13. linijų pažeidimas dėl medžių virtimo;
- 16.14. pašalinių asmenų ar organizacijų poveikis;
- 16.15. įrenginių išjungimas ar pažeidimas dėl paukščių arba gyvūnų poveikio;
- 16.16. gaisras, sproginimas;
- 16.17. neklasifikuotos priežastys;
- 16.18. nenustatytos priežastys.

IV. AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ TYRIMO APIMTIS

- 17. Tiriant avarijas, sutrikimus turi būti išnagrinėta ir įvertinta:
 - 17.1. personalo veiksmai;
 - 17.2. energetikos įrenginių būklė, ar šie įrenginiai buvo eksploatuojami pagal galiojančias taisykles, reglamentus, standartus, normas, instrukcijas, nurodymus;
 - 17.3. ar kokybiškai ir laiku įrenginiai buvo suremontuoti, profilaktiškai patikrinti ir apžiūrėti;
 - 17.4. įrenginių ir konstrukcijų projektavimo, gamybos, statybos, montavimo ir derinimo darbų atlikimo kokybė;
 - 17.5. ar stichinių reiškinių parametrai (apšalo storis, vėjo greitis ir t. t.) neviršijo įrenginių projektinių ar norminių dydžių;
 - 17.6. relinės ir technologinės apsaugos, visų rūšių automatikos, ryšių, teleinformacijos ir televaldymo įrenginių darbas įvykio metu ir po įvykio;
 - 17.7. ar laiku buvo imtasi priemonių, skirtų padidinti įrenginių patikimumą, avarijos ar sutrikimo židiniams ir įrenginio defektams pašalinti.
- 18. Tyrimo metu turi būti nustatytos ir aprašytos avarijos, sutrikimo atsiradimo priežastys ir gedimo išplitimas bei jų priežastys. Informacijos, būtinos gauti tyrimo metu, apimtis detaliau pateikta tyrimo akto formoje (žr. priedą).

V. AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ TYRIMAS

- 19. Avariją, sutrikimą tiria energetikos įrenginio savininko, valdytojo arba eksploatuojančios pagal sutartį organizacijos, kurių energetikos įrenginyje įvyko avarija, įsakymu (nurodymu) sudaryta komisija (ne mažiau kaip iš 3 asmenų, tarp jų – komisijos pirmininkas). Į komisijos sudėtį įtraukiami valdytojo (įrenginio savininko) atstovai, pagal savo kompetenciją kitų Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų atstovai. Energetikos valstybinės inspekcijos atstovo dalyvavimas būtinas ir jis tampa komisijos pirmininko pavaduotoju. Ypatingais atvejais – avarijai įvykus valstybinės svarbos objektuose, esant labai dideliems materialiniams nuostoliams, Energetikos valstybinės inspekcijos siūlymu komisiją avarijoms tirti sudaro Lietuvos Respublikos ūkio ministerija.
- 20. Energetikos valstybinė inspekcija gali inicijuoti energetikos įrenginių sutrikimų, kurių požymiai neaprašyti šių Nuostatų II skyriuje, tyrimą, jeigu šie sutrikimai sukėlė žiniasklaidos, visuomenės rezonansą.

Jeigu sutrikimo priežastys susijusios su buitinių dujinių prietaisų naudojimu gyvenamuosiuose namuose ar jų priklausiniuose, komisiją šiems įvykiams tirti vietos savivaldos institucijos arba vartotojo prašymu sudaro Energetikos valstybinė inspekcija. Į komisijos sudėtį įtraukiami vietos savivaldos institucijos, įrenginius eksploatuojančių organizacijų atstovai, Energetikos valstybinė inspekcija, kitų Vyriausybės įgaliotų priežiūros institucijų atstovai.

21. Avarijos, sutrikimai, kurių priežastimi buvo eksploatavimo trūkumai, projektavimo, gamybos, statybos, montavimo ir remonto darbų defektai, tiriami dalyvaujant atitinkamiems specialistams, taip pat būtina pakviesti suinteresuotų institucijų atstovus. Jeigu šio reikalavimo dėl objektyvių priežasčių įvykdyti negalima, specialistų atstovavimą nustato Energetikos valstybinė inspekcija.

22. Avarijų ir sutrikimų tyrimas pradedamas nedelsiant ir užbaigiamas per 15 dienų. Tyrimo laikas gali būti pratęstas komisijos pirmininko prašymu. Sprendimą pratęsti tyrimą priima Energetikos valstybinė inspekcija.

23. Pažeistas įrenginys atidaromas, išardomas tik leidus tyrimo komisijos pirmininkui ir dalyvaujant komisijos nariams. Nustatytu laiku neatvykus komisijos nariams, komisijos pirmininkas gali ne ilgiau kaip 3 paroms atidėti įrenginio išardymą.

24. Tiriant avarijas ir sutrikimus turi būti užtikrintas juridinis faktų įforminimas. Tam tikslui įrenginio savininkas (valdytojas) privalo:

24.1. išsaugoti po avarijos susidariusią padėtį, nufotografuoti arba aprašyti pažeistą įrenginį;

24.2. išsaugoti ir pateikti komisijai registruojančių prietaisų įrašus, diagramas, operatyvinio personalo pokalbių magnetofoninius įrašus, kitus avarijos, sutrikimo daiktinius įrodymus;

24.3. pateikti struktūrinių padalinių vadovų, įrenginius eksploatuojančio personalo, asmenų, atsakingų už įrenginio priežiūrą ir eksploatavimą, kitų asmenų, mačiusių avariją ar sutrikimą, raštiškus paaiškinimus;

24.4. pateikti apsaugų, automatikos, signalinių relių padėčių aprašymus.

25. Visus dokumentus ir aprašymus savo parašu patvirtina įrenginio savininkas (valdytojas) arba jo įgaliotas asmuo.

26. Komisijai tiriant avariją ar sutrikimą energetikos įrenginio savininkas (valdytojas) privalo:

26.1. atlikti būtinus techninius skaičiavimus, laboratorinius tyrimus, bandymus pagal komisijos reikalavimus;

26.2. komisijos pageidavimu pakviesti kitų žinybų ekspertus ir specialistus;

26.3. apskaičiuoti materialinius (finansinius) nuostolius.

27. Elektros energijos kiekis, nepatiektas vartotojams, nustatomas pagal Elektros energijos tiekimo ir vartojimo taisyklės, šilumos energijos – pagal Šilumos energijos tiekimo ir vartojimo taisyklės, dujų – pagal Gamtinių dujų tiekimo, transportavimo ir vartojimo taisyklės.

28. Nepagamintas elektros, šilumos energijos kiekis nustatomas pagal elektrinės, katilinės darbo galios sumažėjimą per generuojančio galingumo priverstinės prastovos laiką.

29. Produkcijos, nepagamintos dėl avarijos ar sutrikimo, kiekis nustatomas įvertinant prastovos laiką ir gamybos apimtį trijų darbo dienų laikotarpiu iki avarijos, sutrikimo.

30. Ištyrus avariją arba sutrikimą, surašomas aktas pagal pateiktą formą (1 priedas). Būtina atsakyti į visus akto formoje nurodytus klausimus.

31. Surašomi du avarijos ar sutrikimo tyrimo akto egzemplioriai. Vieną egzempliorių savininkas (valdytojas), kurio įrenginyje įvyko avarija, sutrikimas, pasilieka sau, kitą per tris dienas po akto pasirašymo privalo įteikti Energetikos valstybinei inspekcijai (teritoriniam jos skyriui). Komisijos nariams jų pageidavimu išduodami akto nuorašai.

Prie akto pridedami dokumentai, kuriais remiantis padarytos komisijos išvados.

32. Tyrimas laikomas baigtu, kai tyrimo aktą pasirašo visi komisijos nariai. Komisijos nariui nesutikus su tyrimo išvadomis, jo atskiroji nuomonė rašoma po parašais arba atskirame priede.

33. Jei Energetikos valstybinė inspekcija nustato, kad avarija ar sutrikimas ne iki galo ištirti, jos vadovas turi teisę pareikalauti avarijos ar sutrikimo tyrimo rezultatų patikslinimo arba pakartotinio tyrimo. Patikslinimus atlikti pavedama tai pačiai komisijai, o pakartotiniam tyrimui sudaroma nauja komisija.

VI. AVARIJŲ IR SUTRIKIMŲ APSKAITA

34. Avarijų ir sutrikimų apskaitą tvarko Energetikos valstybinė inspekcija, energetikos įrenginių savininkai (valdytojai), o gyvenamuosiuose namuose – energetikos įrenginius eksploatuojanti organizacija.

35. Visus kitus sutrikimus, įvykusius energetikos įrenginiuose ir neaprašytus šių Nuostatų II skyriuje, tiria, analizuoja ir tvarko jų apskaitą įrenginių savininkai (valdytojai), o gyvenamuosiuose namuose – energetikos įrenginius eksploatuojanti organizacija savo nustatyta tvarka. Energetikos įmonės šią tvarką sudaro iki 2002 m. balandžio 1 d.

36. Avarijų, sutrikimų statistika, priežastys, aplinkybės periodiškai skelbiamos Energetikos valstybinės inspekcijos leidinyje „Energetikos priežiūra“.

AVARIJOS IR SUTRIKIMO TYRIMO AKTAS

200m. Nr.

Įmonės, įstaigos,
organizacijos pavadinimas_____
Miestas

Dėl avarijos, sutrikimo tyrimo

Komisija:
(sudėtis, nurodant jos sudarymo pagrindą)_____
(vardas, pavardė, pareigos)_____
(vardas, pavardė, pareigos)_____
(vardas, pavardė, pareigos)

1. Objekto, kuriame įvyko avarija, sutrikimas, pavadinimas ir balansinė priklausomybė. Energetikos įrenginio (katilo, turbinos, generatoriaus arba kt. įrenginio), kuriame ar jo zonoje įvyko arba išplito avarija ar sutrikimas, techninė charakteristika, montavimo metai, remonto, paskutinio techninio patikrinimo ar apžiūros datos.

2. Įvykusios avarijos, sutrikimo data ir laikas.

3. Įvykio požymis (avarija ar sutrikimas) ir klasifikacija pagal šių Nuostatų II skyrių.

4. Nepagamintos elektros, šilumos energijos kiekis (MWh).

5. Nepatiektos elektros, šilumos energijos (MWh), dujų (tūkst. m³) kiekis.

6. Energetikos įrenginio darbo režimas, jo techninė būklė, pagrindiniai parametrai iki avarijos, sutrikimo, taip pat buvę nukrypimai ir operatyvinio personalo klaidos, kurios turėjo arba galėjo turėti įtakos avarijos ar sutrikimo atsiradimui.

7. Avarijos, sutrikimo atsiradimo, plėtojimosi ir likvidavimo chronologinis aprašymas, priežastčių ir pasekmių tarpusavio ryšys.

8. Asmenys, pažeidę norminių aktų reikalavimus, ir priežastys, dėl kurių įvyko avarija, sutrikimas.

9. Avarijos, sutrikimo klasifikacija pagal jų priežastis, nurodant šių Nuostatų III skyriaus atitinkamus punktus.

10. Avarijos, sutrikimo lokalizavimo data ir laikas.

11. Avarijos, sutrikimo pasekmės: energetikos įrenginio, jo elemento sugadinimo aprašymas. Sugadintų mazgų, įrenginių (atskirai nurodant įrenginius, kurių valstybinę priežiūrą atlieka Technikos priežiūros tarnyba) sugadinimo pobūdis.

12. Įrenginiams remontuoti sugaištas ar planuojamas laikas.

13. Materialinių nuostolių, patirtų dėl avarijos, sutrikimo, skaičiavimas.

14. Numatomos priemonės panašioms įvykiams išvengti, nurodant vykdytojus ir įvykdymo terminus.

15. Priedamų prie akto dokumentų sąrašas.

Komisijos pirmininkas

(parašas)_____
(vardas, pavardė)

Pirmininko pavaduotojas

(parašas)_____
(vardas, pavardė)

Nariai

(parašas)_____
(vardas, pavardė)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [251](#), 2002-07-11, Žin., 2002, Nr. 73-3132 (2002-07-19); Žin., 2002, Nr. 87-0 (2002-09-06), i. k. 1022020ISAK00000251

Dėl ūkio ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 380 "Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [453](#), 2002-12-17, Žin., 2002, Nr. 125-5686 (2002-12-31), i. k. 1022020ISAK00000453

Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 380 "Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo" pakeitimo